

2002 0809

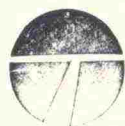

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelma

08 TIEH/S-K

TIEHALLINTO

Kirjasto

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelma

TIEHALLINTO

Kirjasto

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri

Kuopio 2002

Kansikuva: Matti Karttunen

Kirjapaino Hyvätuuli Oy
Joensuu 2002

Julkaisua saatavana:
Tiehallinto, Savo-Karjalan tiepiiri
Telefaksi 0204 22 5199
S-posti: savo-karjalan.tiepiiri@tiehallinto.fi

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri
PL 1117
70101 KUOPIO
Puhelinvaihde 0204 22 11

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelma

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri

Kuopio 2002

Kansikuva: Matti Karttunen

Kirjapaino Hyvätuuli Oy
Joensuu 2002

Julkaisua saatavana:
Tiehallinto, Savo-Karjalan tiepiiri
Telefaksi 0204 22 5199
S-posti: savo-karjalan.tiepiiri@tiehallinto.fi

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri
PL 1117
70101 KUOPIO
Puhelinvaihde 0204 22 11

TIIVISTELMÄ

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelma sisältää **hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman ja liikenneympäristön parantamissuunnitelman**. Vieremän kuntaan laadittiin samanaikaisesti samanlainen suunnitelma. Molempien suunnitelmien laadintaan perustettiin yhteiset työryhmät. Työryhmien kokoukset pidettiin vuorotellen molemmissa kunnissa.

Sonkajärvelle on laadittu aikaisemmin liikenneturvallisuussuunnitelma, joka keskittyi pääasiassa liikenneympäristön liikenneturvallisuuden ongelmiin ja niiden parantamiseen. Lisäksi oli ehdotettu toimia hallintokunnille ja vastuuhenkilöiden nimeämistä. Vastuuhenkilöitä ei kuitenkaan oltu nimetty. Parhaiten esitetyt toimet oli toteutettu neuvolassa ja kouluissa.

Tämän suunnitelman laatimisen keskeinen tavoite oli suunnitelma, jonka avulla hallintokuntien liikenneturvallisuustyötä saadaan tehostettua ja liikenneympäristössä havaittuja puutteita suunnitelmallisesti parannettua. Hallintokuntasuunnitelman laadintaan perustettiin neljä pienryhmää. Jokaiselle pienryhmälle nimettiin vastuuhenkilö. Hallintokuntasuunnitelman laatimisessa lähtökohtana oli tällä hetkellä tehtävä liikenneturvallisuustyö. Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön kehittämisessä on sisältöä tärkeämpää saada hallintokunnan henkilöstö tekemään liikenneturvallisuustyötä. Osastopäälliköiden rooli on merkittävä. He voivat motivoida, opastaa ja johtaa hallintokuntansa liikenneturvallisuustyötä.

Hallintokuntasuunnitelmia laadittaessa havaittiin, että **liikenneturvallisuustyö on saatava liitettyä kunnan organisaatioiden normaaliin työhön kaikilla organisaatiotasolla**. Sonkajärven liikenneturvallisuustyöstä vastaa kunnan liikenneturvallisuusryhmä, joka nimettiin hallintokuntien suunnitelmaa laadittaessa. Henkilökunnan liikenneturvallisuustyötä suunnittelemaan ja ohjaamaan nimettiin kunnan liikenneturvallisuustiimi. Näin nyt valmistuvalle liikenneturvallisuussuunnitelmalle (kunnan liikenneturvallisuustyön työvälineelle) saatiin käyttäjät.

Hallintokunnat valitsivat kaikkien hallintokuntien yhteiseksi liikenneturvallisuustoimeksi **oikeat tilannenopeudet**. Jokainen hallintokunta laati suunnitelman omasta osallistumisestaan. Tämän lisäksi jokainen hallintokunta valitsi vuodelle 2002 toimintateeman. Maaseututoimi tiedottaa suunnitelmastaan ja toimittaa valmista liikenneturvallisuusmateriaalia tahoille, joita suunnitelma koskee. Koulutoimen vuoden 2002 teema on pyöräily ja koululaiskuljetusten liikenneturvallisuus. Sosiaali- ja terveystoimi vie liikenneturvallisuustyön ikäihmisten kerhoihin. Teknisen toimen liikenneturvallisuustyön painopistealue on nopeusrajoitukset ja niiden tukitoimet. Tekninen toimi tiedottaa paikallislehdessä nopeuden vaikutuksesta liikenneonnettomuus- ja loukkaantumisriskiin. Yhteistyötahojen ensimmäisen vuoden tärkein teema on liikenneraittius.

Sonkajärven liikenneturvallisuutta mitattiin useilla mittareilla. Liikenneonnettomuudet ovat ikävin mittari mitata kunnan liikenneturvallisuutta. Vammautuminen tai kuolema on liian kova hinta.

Positiivista Sonkajärven onnettomuuskehityksessä oli, että henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet tilastojen valossa olivat vähentyneet selvästi edellisen suunnitelman tarkastelujaksolta. Sonkajärvellä poliisi on tilastoinut yleisiltä teiltä viimeisen 10 vuoden aikana 55 henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta (5,5 hevaa/vuosi). Yleisten teiden liikenneonnettomuuskustannusten keskiarvo tarkastelujaksolta oli 3,2 milj. €/vuosi.

Kyselytutkimuksella, joka suoritettiin koulujen kautta koululaisten perheille saatiin sonkajärveläisten omakohtainen kokemus Sonkajärven liikenneturvallisuudesta. Nopeusmittausten tulokset osoittivat taajamien pääväylillä ajettavan selvästi liian kovaa vallitseviin olosuhteisiin nähden. Liian suuret tilannenopeudet heikentävät liikenneturvallisuutta taajamien lisäksi myös maaseudulla kylien kohdalla.

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteeksi asetettiin henkilövahinko-onnettomuuksien lukumäärän puolittaminen viimeisen kymmenen vuoden keskiarvosta 5,5 hevaa/vuosi. Kun työryhmällä oli tiedossa, että liikenneympäristön parantamistoimilla seuraavan kymmenen vuoden aikana on saavutettavissa korkeintaan 20 % asetetusta tavoitteesta asetettiin hallintokuntien liikenneturvallisuustyön kehittämiseen liittyvät tavoitteet valtakunnallisia linjauksia myötäillen tärkeimmiksi, kun tavoitteita puettiin sanallisen muotoon.

Liikenneympäristön parantamistoimista tehokkaimmat ja kiireellisimmät ovat Kajaanintien (vt5) liikenteenohjaustoimet. Taajamien nopeusrajoitusten tukitoimet erityisesti 30 km/h nopeusrajoitusalueilla kirkonkylässä parantavat merkittävästi koululaisten ja ikääntyneiden liikenneturvallisuutta.

Yleisten teiden rakentamistoimista kiireellisimmäksi määriteltiin Paasokosen sillan kohdan parantaminen, Kajaanintien ja Sukevantien liittymän parantaminen sekä kevyen liikenteen väylän rakentaminen lisalmentielle Savonvirran ja kirkonkylän välille.

Koulujen pihojen ja lähiympäristön parantamistoimet kirkonkylässä sekä korotetut suojatiet ja töyssyt 30 km/h nopeusrajoituksen tukitoimina ovat kunnan katujen ja kiinteistöjen kiireellisimpiä toimia.

Kunta paransi suunnitelman laatimisen aikana Sukevan päiväkodin pihan liikennejärjestelyjä ja aloitti Savonvirran koulun liikennejärjestelyjen parantamisen rakentamalla koululaiskuljetuksille lenkin koulun ja tien väliin.

Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman toteutuskustannukset riippuvat siitä, miten liikenneturvallisuustyö käytännössä toteutetaan ja miten hyvin liikenneturvallisuustyön yhteistyötahoja ja asiantuntijoita käytetään. Kustannuksia muodostuu liikenneturvallisuusmateriaalista ja henkilöstön koulutuksesta. Kun liikenneturvallisuustyö saadaan osaksi normaalia työtä, ei siitä synny lisäkustannuksia.

Toimenpideohjelman toteuttamiskustannukset ovat 7,8 milj. €. Suurin osa tästä on Ratahallintokeskuksen toimia. Savo- Karjalan tiepiirin yksinään rahoittamia toimia on 1,4 milj. € ja yhteistyössä kunnan ja yksityisten tahojen kanssa 1,1 milj. €.

ESIPUHE

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelma laadittiin Sonkajärven kunnan ja Savo-Karjalan tiepiirin yhteistyönä samanaikaisesti Vieremän suunnitelman kanssa. Suunnitelma kuului Liikenne- ja viestintäministeriön ns. kuntakanustinkokonaisuuteen. Liikenne- ja viestintäministeriö oli suunnitelman osarahoittaja.

Suunnitelma käsitti pienryhmien laatiman hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman ja liikenneympäristön parantamissuunnitelman.

Suunnitelmaa laadittiin kahdessa työryhmässä ja hallintokuntien suunnitelmaa pienryhmissä. Kaikissa ryhmissä oli sekä Sonkajärven että Vieremän kunnan edustajia.

Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman työryhmä:

Jorma Lähetkangas, pj. 20.2.2002 saakka	Savo-Karjalan tiepiiri
Jari Sihvonen, pj. 20.2.2002 alkaen	Sonkajärvi
Raimo Ikola, vara pj. 20.2.2002 alkaen	Vieremä
Pekka Törmälä	Sonkajärvi
Pekka Rönkkö	Sonkajärvi
Pekka Tuovinen	Sonkajärvi
Jukka-Pekka Kellokumpu	Sonkajärvi
Seija Turunen	Sonkajärvi
Erkki Koukkari	Vieremä
Riitta Kauhanen 20.2.2202 saakka	Vieremä
Sinikka Kärtevä 20.2.2002 alkaen	Vieremä
Raili Turunen	Vieremä
Olavi Partanen	Vieremä
Terttu Rantanen	Vieremän srk.
Arto Elomaa	Polliisi
Keijo Vidgren	Polliisi
Reino Nyyssönen	Liikenneturva
Kyllikki Komulainen, 20.2.2002 alkaen	Savo-Karjalan tiepiiri
Terhi Nissinen	Savo-Karjalan tiepiiri
Matti Karttunen siht.	Väylä Oy

Liikenneympäristön parantamissuunnitelman työryhmä:

Jorma Lähetkangas, pj. 20.2.2202 saakka	Savo-Karjalan tiepiiri
Terhi Nissinen, pj. 20.2.2002 alkaen	Savo-Karjalan tiepiiri
Kyllikki Komulainen, 20.2.2002 alkaen	Savo-Karjalan tiepiiri
Väinö Lilja	Savo-Karjalan tiepiiri
Jari Sihvonen	Sonkajärvi
Lauri Leskinen	Sonkajärvi
Pekka Rönkkö	Sonkajärvi
Raimo Ikola	Vieremä
Olavi Partanen	Vieremä
Matti Karttunen siht.	Väylä Oy

Suunnitelman laadinnassa toimi konsulttina Insinööritoimisto Oy Väylä.

Sisältö

1.	SONKAJÄRVEN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	11
2.	SONKAJÄRVEN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAVOITE	12
3.	HALLINTOKUNTIEN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMA	12
3.1	Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman lähtötietojen hankinta	12
3.2	Hallintokuntien liikenneturvallisuus työn nykytila	13
3.3	Liikenneturvattomuutta aiheuttavat tekijät liikennekäyttäytymisessä Sonkajärvellä	14
3.4	Liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen	14
3.5	Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteet	14
3.6	Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman laadinta	14
3.7	Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön organisointi	15
3.8	Sonkajärven liikenneturvallisuustyön painopistealueet	15
3.9	Hallintokuntien yhteinen teema vuodelle 2002	16
3.10	Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat	18
3.10.1	Maaseutupalvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma	18
3.10.2	Opetus/Sivistystoimen liikenneturvallisuussuunnitelma	20
3.10.3	Sosiaali- ja terveystoimen liikenneturvallisuussuunnitelma	26
3.10.4	Teknisen toimen ja ympäristö- ja valvontatoimen liikenneturvallisuussuunnitelma	28
3.10.5	Yhteistyötahojen liikenneturvallisuussuunnitelma	31
3.10.6	Poliisin rooli Sonkajärven ja Vieremän liikenneturvallisuustyössä	33
3.11	Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön vaikutukset	34
3.12	Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman seuranta	34
3.13	Jatkosuunnitelmat	34
4.	LIIKENNEYMÄRISTÖN PARANTAMISSUUNNITELMA	35
4.1	Liikenneolosuhteet	35
4.2	Aikaisemmin laaditun liikenneturvallisuussuunnitelman toteutuminen	45
4.3	Liikenneympäristön parantamissuunnitelman tavoitteet	50
4.4	Kiireellisimmät liikenneympäristön parantamistoimet	50
4.5	Toimenpideohjelma liikenneturvallisuuden parantamiseksi	54
4.5.1	Liikenteenohjaustoimet, kiireellisyysluokka I	55
4.5.2	Yleisten teiden toimenpiteet	57
4.5.3	Kunnan katujen ja pihojen parantamistoimet	60
4.5.4	Rautateiden liikenneturvallisuuden parantamistoimet	61
4.5.5	Yksityisteiden parantamistoimet	61
4.6	Toimenpideohjelman ulkopuolelle jääneet hankkeet	68
4.7	Liikenneympäristön parantamistoimien vaikutukset	69
4.8	Liikenneympäristön parantamissuunnitelman jatkotoimet	69

1. SONKAJÄRVEN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

Sonkajärvelle on laadittu aikaisemmin liikenneturvallisuussuunnitelma vuonna 1992. Siinä keskityttiin pääasiassa liikenneympäristön ongelmakohtiin ja niiden parantamiseen. Suunnitelma sisälsi jonkin verran esityksiä koulutusvalistus- ja tiedotustyöstä.

Tämä kuntakohtainen liikenneturvallisuussuunnitelma on kunnan henkilöstön ja liikenneväylien ylläpitäjien työväline tavoitteellisessa ja suunnitelmallisessa liikenneturvallisuustyössä. Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelma sisältää hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman ja liikenneympäristön parantamissuunnitelman.

Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman lähtökohtana on hallintokunnissa tällä hetkellä tehtävä liikenneturvallisuustyö, kuntalaisilta kyselyissä saadut mielipiteet ja konsultin maastotarkasteluissa havaitsemat liikennekäyttäytymiseen liittyvät asiat.

Hallintokuntien henkilöstöresurssit, yhteistyötahot, liikenneturvallisuustyön päävastuutahot ja heidän välinen yhteistyö luovat mahdollisuuden kehittää Sonkajärven liikenneturvallisuustyötä. Liikenneturvallisuusasioista tällä hetkellä tehtävä tiedotustyö ja yhteistyö tiedotusvälineiden kanssa on lähtökohtana tiedotustyön kehittämiseksi.

Suunnitelman pohjaksi selvitettiin hallintokunnissa tällä hetkellä tehtävää liikenneturvallisuustyötä ja kyseltiin kuntalaisten näkemystä Vieremän liikenneturvallisuudesta myös liikennekäyttäytymisen osalta.

Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelmaa laatimaan nimettiin neljä pienryhmää.

Liikenneympäristön parantamistoimen ja toimenpideohjelman lähtökohtana ovat maankäyttö, liikenneonnettomuustilastot, kuntalaisten omakohtaiset kokemukset liikenneympäristön turvallisuudesta, maastotarkasteluissa havaitut asiat ja nopeusmittausten tulokset.

Liikenneonnettomuustietoja tarkasteltiin 10 vuoden jaksolta. Kuntalaisten mielipiteitä ja näkemyksiä saatiin kyselystä, johon oli pyydetty kaikkien perheenjäsenten mielipiteet. Vastauslomakkeita saatiin 98 kappaletta, joissa ilmoitettiin olevan 307 henkilön mielipiteen.

Maastotarkasteluissa konsultti kävi läpi koko kunnan alueen liikenneväylästä ja työryhmä teki maastokäynnin kaikille kouluille ja esille tulleeisiin ongelmakohtiin. Liikenne- ja nopeusmittaustutkimus tehtiin kolmesta kohtaa Sukevalta ja yhdestä kohdasta kirkonkylästä

2. SONKAJÄRVEN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAVOITE

Valtioneuvosto on tehnyt vuonna 2001 periaatepäätöksen liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriössä on laadittu vuosille 2001-2005 suunnitelma, johon on koottu toimia, joilla liikenneturvallisuutta voitaisiin parantaa valtioneuvoston periaatepäätöksen asettaman tavoitteen saavuttamiseksi.

Valtakunnallisen liikenneturvallisuustyön tavoitteena on mm. tehostaa kuntien liikenneturvallisuustyötä. Tavoitteeseen pääsemiseksi kuntiin tulisi saada laadittua liikenneturvallisuussuunnitelmat ja kunnan liikenneturvallisuustyö vietyä osaksi hallintokuntien normaalia työtä. Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön ja kuntalaisten liikenneturvallisuuden arvostamista tulisi saada lisättyä. Asenteita liikenteessä tulisi saada muutettua liikenneturvallisuutta arvostavaksi.

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteena on saada toimiva työväline kokonaisvaltaiseen liikenneturvallisuustyöhön. Vastuu turvallisesta liikkumisesta on liikenteessä mukana olevilla. Heidän mahdollisuuksiinsa selviytyä turvallisesti liikenteessä voidaan vaikuttaa kunnan tavoitteellisella liikenneturvallisuustyöllä. Hallintokuntien suunnitelmaan on saatava toimia, joilla liikennesääntöjen ja merkkien tuntemusta ja noudattamista lisätään, turvavarusteiden käyttöä saadaan lisättyä ja henkilökuntaa saadaan motivoitua ja koulutettua liikenneturvallisuustyöhön. Liikenneympäristön parantamissuunnitelmaan on saatava tehokkaita toimia, joilla liikenneympäristö saadaan turvallisemmaksi.

Kuntaan laadittava liikenneturvallisuussuunnitelma on saatettava kuntalaisten, hallintokuntien työntekijöiden, liikenneturvallisuustyössä mukanaolevien tahojen ja liikenneväylien ylläpitäjien tietoon. Suunnitelman toteutuksen seuranta on saatava jatkuvaksi ja toimivaksi.

3. HALLINTOKUNTIEN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMA

3.1 Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman lähtötietojen hankinta

Hallintokunnissa tällä hetkellä tehtävää liikenneturvallisuustyötä selvittävät työtä varten nimetyt pienryhmät.

Kuntalaisten mielipiteet liikennekäyttäytymisestä ja sen parantamisesta saatiin kyselyistä ja konsultin tekemistä maastokäynneistä. Kuntalaisten mielipiteet selvitettiin koulujen kautta, jotta saatiin riittävän paljon vastauksia. Koululaisten perheiltä saatiin 98 vastauslomaketta, joissa ilmoitettiin 307 henkilön mielipide. Koululaisten perheiltä kysyttiin, mikä Sonkajärven liikennekäyttäytymisessä eniten aiheuttaa liikenneturvattomuutta tai pelottaa ja kenen toimesta liikennekäyttäytymisestä johtuvaa turvattomuutta tulisi pa-

rantaa. Vastauksia saatiin runsaasti. Edelleen kysyttiin, miten Sonkajärven liikenneturvallisuuksasioista tulisi tiedottaa.

3.2 Hallintokuntien liikenneturvallisuuksuustyön nykytila

Sonkajärven hallintokunnissa liikenneturvallisuuksuustyötä on tehty vaihtelevasti. Päiväkodeissa ja kouluissa liikenneturvallisuuksuustyötä on tehty enemmän kuin muissa tuloksyksiköissä. Vuonna 1992 valmistuneessa liikenneturvallisuuksuunnitelmassa oli kohdassa muut liikenneturvallisuuksuutta parantavat toimenpiteet kunnan eri hallintokunnille määritelty toimenpiteitä koulutus-, valistus- ja tiedotustyöstä. Lisäksi oli esitetty vastuuhenkilöiden nimeämistä hallintokuntiin. Vastuuhenkilöitä ei ole nimetty.

Sosiaali- ja terveystoimessa on tehty liikenneturvallisuuksuustyötä kaikenikäisten kanssa. Neuvolassa on keskusteltu liikenneturvallisuuksasioista ja opastettu turvavarusteiden hankintaan ja käyttöön.

Liikenneturvallisuuksuvalistus ei kuulu rutiinina kaikille. Vain ns. riskiryhmille, esim. päihteiden väärinkäyttäjät: heille puhutaan liikenneraittiuksudesta. Esim. epileptikot: lääkitys, ajokyky Esim. autonkuljettajat: näkökyky, hämäränäkö, tarkka näön tutkiminen, liikenneraittius. Aika terveystarkastuksessa ei riitä puhumaan liikenneturvallisuuksuudesta.

Kotisairaanhoido ja kotipalvelu on keskustellut turvalliseen liikkumisen liittyvistä asioista kotikäynneillä. Apuvälineiden hankintaan liittyvissä asioissa on tietoa viety fysioterapeutille sopivan apuvälineen hankintaan liittyvissä asioissa. Kotisairaanhoido ja kotipalvelu on seurannut ja opastanut apulaiten käyttöä kotikäynneillä.

Sivistystoimessa päiväkodeissa liikennekasvatusta on annettu säännöllisesti Syksyyn ja kevääseen painottuen. Viime aikoina on käytetty lahjoituksena saatua Lapsi liikenteessä kansiota soveltuvien osien. Tärkeimpiä asioita on jalankulkuun, pyöräilyyn ja autossa matkustamisen liittyvät asiat. Lisäksi on keskusteltu yhdessä liikenneonnettomuuksista, joissa lapset ovat kertoneet olleensa mukana.

Kouluissa liikennekasvatusta on annettu opetussuunnitelmien mukaan. Poliisi on vieraillut kyläkouluilla ja taajamien kouluilla.

Teknisessä toimessa liikenneympäristön parantamistoimia on tehty vuonna 1992 laaditun suunnitelman mukaan. Uusia kohteita suunniteltaessa ja rakentaessa liikenneturvallisuuksuasiat on pyritty huomioimaan mahdollisimman hyvin. Liikenneturvallisuuksuunnielmien seurantakokouksia on pidetty ja tehty yhteistyötä tiepiirin, Ratahallintokeskuksen ja yksityistiekuntien kanssa.

Sonkajärvellä on 90-luvulla järjestetty yhteistyössä autokoulun kanssa pimeän ajon kurssi. Pitäjämäarkkinoilla on ollut liikenneturvallisuuksuasioita näytöksiä mm. on pudotettu auto nosturista havainnollistamaan törmäystilanteissa syntyviä vaurioita. Partion isoisille on pidetty neljänä viime vuonna liikenneturvallisuuksuluento.

3.3 Liikenneturvattomuutta aiheuttavat tekijät liikennekäyttäytymisessä Sonkajärvelle

Sonkajärven liikennekäyttäytymisessä on vastaajien mielestä useita tekijöitä, jotka aiheuttavat liikenneturvattomuutta. Ylinopeudet, liian suuret tilannopeudet, rattijuopot, mopopojat sekä piittaamattomuus liikennesäännöistä ja muista tiellä liikkujista olivat useimmin mainittuja turvattomuutta aiheuttavia tekijöitä liikennekäyttäytymisessä.

3.4 Liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen

Paikalliset lehdet, Miilu ja Iisalmen Sanomat koettiin tehokkaimpina liikenneturvallisuusasian tiedotuskanavana. Radio Salmista pidettiin tehokkaimpana radiokanavana. Koulujen kautta voidaan vastaajien mielestä tiedottaa niin koululaisille kuin heidän huoltajillekin liikenneturvallisuusasioista.

3.5 Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteet

Sonkajärven hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelmalle asetettiin seuraavat yleiset tavoitteet:

1. Kuntalaiset on saatava mukaan omakohtaiseen liikenneturvallisuustyöhön
2. Kunnan liikenneturvallisuustyö on saatava liitettyä kuntaorganisaation normaalin työhön
3. Jokaiselle kunnan osastolle laaditaan liikenneturvallisuussuunnitelma
4. Kunnan työntekijät on saatava aktiivisesti mukaan liikenneturvallisuustyöhön ja heille on järjestettävä liikenneturvallisuuskoulutusta
5. Autoliikenteen nopeudet on saatava taajamassa liikenneturvalliselle tasolle

3.6 Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman laadinta

Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien laatimista varten perustettiin Sonkajärven, Vieremän ja yhteistyötahojen edustajista pienryhmiä. Pienryhmät laativat molempien kuntien hallintokunnille liikenneturvallisuussuunnitelman. Pienryhmille nimettiin vastuuhenkilöt. Vastuuhenkilöt vastasivat ryhmänsä kokouksien järjestämisestä ja suunnitelmien laadinnasta.

Sonkajärven maaseutupalvelujen suunnitelman laatimisesta vastasi Pekka Tuovinen ja pienryhmään kuului Erkki Koukkari Vieremältä. Sivistystoimen suunnitelman laatimisesta vastasi Jukka-Pekka Kellokumpu ja sekä pienryhmään kuuluivat Pekka Törmälä Sonkajärveltä, Matti Heikinmaa Vieremältä, Terhi Nissinen Savo-Karjalan tiepiiristä ja Keijo Vidgren poliisista.

Sosiaali- ja terveystoimen suunnitelman laatimisesta vastasi Seija Turunen ja pienryhmään kuului 20.2.2002 saakka Riitta Kauhanen ja sen jälkeen Sinikka Kärtevä Vieremältä.

Teknisten palvelujen suunnitelman laatimisesta vastasi Raimo Ikola ja pienryhmään kuuluivat Sonkajärveltä Jari Sihvonen ja Pekka Rönkkö.

Yhteistyötahojen suunnitelman laadittiin Hannu Keräsen johdolla. Pienryhmään kuuluivat Raili Turunen nuorisotoimesta Vieremältä, , Matti Lipponen Ponselta Vieremältä, Finndomo Sonkajärveltä, Heimo Pynnönen Sukevan Keskusvankilasta ja Juha Kauppinen Sonkatiimistä.

3.7 Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön organisointi

Liikenneturvallisuustyön liittäminen tavoitteelliseksi ja tulokselliseksi osaksi hallintokuntien normaalia työtä edellyttää toimivaa organisaatiota, jossa kaikki organisaation tasot ovat sitoutuneet liikenneturvallisuustyöhön. Suunnitelmaa laadittaessa todettiin, että liikenneturvallisuustyöhön ei kannata luoda omaa organisaatiota, vaan se on vietävä kunnassa jo käytössä olevaan organisaatioon.

Sonkajärven liikenneturvallisuustyöstä vastaa johtoryhmä, joka nimettiin kunnan liikenneturvallisuusryhmäksi. Käytännön liikenneturvallisuustyöstä vastaavat tulosityksiköt, joiden edustajista nimettiin kunnan liikenneturvalli-suustiimi.

Kunnan liikenneturvallisuusryhmän muodostavat seuraavat henkilöt:

Simo Mäkinen, hallintotoimi
Eeva Eskelinen, maaseututoimi
Matti Siika-aho, vapaa sivistystoimi
Pekka Törmälä, koulutoimi
Jari Sihvonen, tekninen toimi
Marja-Liisa Savolainen, sosiaali- ja terveystoimi
Erkki Tuovinen, kunnanvaltuusto, pj.
Teuvo Partanen, kunnanhallitus, pj.
Arto Elomaa, lisalmen seudun kihlakunnan poliisilaitos

Sonkajärven liikenneturvallisuustiimi:

Pekka Tuovinen, maaseututoimi
Pekka Rönkkö, palo- ja pelastustoimi
Jukka-Pekka Kellokumpu, koulutoimi
Seija Turunen, sosiaali- ja terveystoimi
Markku Kauppinen, tekninen toimi
Väinö Lilja, Savo- Karjalan tiepiiri
Kyllikki Komulainen, Savo- Karjalan tiepiiri
Arto Elomaa, lisalmen seudun kihlakunnan poliisilaitos
Tuula Taskinen, liikenneturva
Hannu Keränen, yhteistyötahot

3.8 Sonkajärven liikenneturvallisuustyön painopistealueet

Sonkajärven hallintokunnat määrittävät kaikkien hallintokuntien liikenneturvallisuustyön painopistealueeksi oikeat tilannenopeudet.

Koulutoimen liikenneturvallisuustyön painopistealueita vuonna 2002 ovat turvallinen polkupyöräily ja turvalliset koululaiskuljetukset kaikilla sekä turvallinen mopoilu perusopetuksen luokilla 7-9.

Maaseututoimessa vuoden 2002 teemana on oikea tilannenopeus. Sen lisäksi tiedotetaan maaseututoimen liikenneturvallisuussuunnitelmasta niille tahoille, joita suunnitelma koskee. Maaseututoimi jakaa valmista liikenneturvallisuusmateriaalia.

Sosiaali- ja terveystoimen painopistealue vuonna 2002 on liikenneturvallisuustyön vienti ikäihmisten kerhoihin. Vuoden 2003 teema on liikenneturvalisuuskoulutuksen järjestäminen sosiaali- ja terveystoimen henkilökunnalle sekä liikenneturvallisuusmateriaalin hankkiminen.

Yhteistyötahot valitsivat vuoden 2002 teemoiksi liikennenopeedet taajamissa ja liikenneeraittuuden sekä vuodelle 2003 ajotaidon kehittämisen, nuorten liikennevalistuksen ja yrityksiä alueiden ja liittymien kuntoonpanon.

Teknisen toimen liikenneturvallisuustyön painopistealue on nopeakrajoitukset ja niiden tukitoimet. Tekninen toimi tiedottaa paikallislehdessä nopeuden vaikutuksesta liikenneonnettomuus- ja loukkaantumisriskiin.

3.9 Hallintokuntien yhteinen teema vuodelle 2002

Kaikkien hallintokuntien liikenneturvallisuustyön painopistealueeksi vuodelle 2002 valittiin oikeat tilannenopeudet. Hallintokuntien ja niiden yhteistyötahojen osallistumisesta teemaan laadittiin taulukon 3.9.1 yleissuunnitelma. Taulukosta nähdään, kuinka monet tahot voidaan saada mukaan. Jokainen kuntalainen voi omalta osaltaan tehdä päätöksen osallistua oikeat tilannenopeudet teemaan.

Kampanjan aikana tiedottaminen oikean tilannenopeuden vaikutuksesta niin omaan kuin kanssakulkijoiden liikenneturvallisuuteen on erittäin tärkeää. **Oikealla tilannenopeudella ajaminen edellyttää auton kuljettajilta omakoh- taista päätöstä ajaa oikeaa tilannenopeutta.** Kun on tehnyt päätöksen, on aloitettava harjoitella ajamaan oikealla tilannenopeudella. Kun on oppinut ajamaan oikealla tilannenopeudella jalka hakee automaattisesti oikean asennon kaasupolkimella ja tilannenopeus on oikea.

Kuva 3.9.1 Oikeat tilannenopeudet

Poliisi <ul style="list-style-type: none"> - liikenteen valvonnan suunnitelmallinen tehostaminen - valvontatyöstä tiedottaminen - yhteistyö liikkuvan poliisin kanssa - yhteistyö Sonkajärven liikenneturvallisuustyön päävastuutahojen kanssa - yhteistyö kunnan hallintokuntien kanssa - yhteistyö kuntalaisten kanssa - osallistuminen " Oikeat tilannenopeudet" -kampanjaan 	Tekniset palvelut <ul style="list-style-type: none"> - liikenneturvallisuussuunnitelman nopeakrajoitusten ja niitä tukevien rakenteellisten tukitoimien toteuttaminen - tehostettu tiedottaminen em. toimien toteutuksen yhteydessä - osallistuminen " Oikeat tilannenopeudet" -kampanjaan - 40 km/h mitoitusnopeus uusien katujen suunnitteluun - yhteistyö poliisin kanssa kameravalvonnan toteutuksessa - koko henkilökunta tekee sopimuksen ajaa oikeaa tilannenopeutta ja olla esimerkkinä muille niin työssä kuin vapaa-aikanakin 	Savo-Karjalan tiepiiri <ul style="list-style-type: none"> - liikenneturvallisuussuunnitelman nopeakrajoitusten - tehostettu tiedottaminen em. toimien toteutuksen yhteydessä - osallistuminen " Oikeat tilannenopeudet" -kampanjaan - Tiepiiri ja tiepiirille rakentamis- ja kunnossapitotöitä tekevät urakoitsijat sopivat, että urakoitsijoiden kaikki kuljettajat sitoutuvat ajamaan oikeaa tilannenopeutta
Sivistyspalvelut <ul style="list-style-type: none"> - oikeat tilannenopeudet -kampanjaan osallistuminen - oikeat tilannenopeudet aiheeksi vanhempainiltoihin - vanhemmat ja sivistyspalvelujen henkilökunta tekevät sopimuksen oikeiden tilannenopeuksien käyttämiseksi - koululaiskuljettajat sitoutetaan käyttämään oikeaa tilannenopeutta 	Sosiaalipalvelut <ul style="list-style-type: none"> - osallistuminen " Oikeat tilannenopeudet" -kampanjaan - neuvolassa kerrotaan oikean tilannenopeuden tärkeydestä - koko henkilökunta tekee sopimuksen ajaa oikeaa tilannenopeutta ja olla esimerkkinä muille niin työssä kuin vapaa-aikanakin 	Yritykset <ul style="list-style-type: none"> - oikeat tilannenopeudet työmatkaliikenteessä - oikeat tilannenopeudet tavaraliikenteessä - liikenneturvallisuuskoulutusta henkilökunnalle työsuojelun kautta
Kunnan ostopalveluissa olevat autoilijat <ul style="list-style-type: none"> - sitoutuvat käyttämään oikeaa tilannenopeutta kunnalle suorittamissaan kuljetuspalveluissa 	Liikenneturva <ul style="list-style-type: none"> - koulutustilaisuuksien järjestäminen hallintokuntien työtekiäjille - tiedotus- ja koulutusmateriaalia nopeuksien vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen 	Tiedotusvälineet <ul style="list-style-type: none"> - tiedotus oikeista tilannenopeuksista ja niiden vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen - oikeita tilannenopeuksia tukeva linja lehtiartikkeleissa
Ammattiautoilijoiden järjestöt <ul style="list-style-type: none"> - tiedottavat ja korostavat oikeaa tilannenopeutta sekä työsuojeluasiana että liikenneturvallisuusasiana jäsenilleen - osallistuminen " Oikeat tilannenopeudet" -kampanjaan 	Kylätoimikunnat <ul style="list-style-type: none"> - järjestävät " Oikeat tilannenopeudet" -kampanjaan omalle kylälleen - tekevät sopimuksen kyläläisten kanssa ajaa oikeaa tilannenopeutta sekä omalla kylällä että muualla 	Kuntalaiset <ul style="list-style-type: none"> - hankkivat tietoa ja motivoituvat oikeaan tilannenopeuteen - tekevät omakohtaisen päätöksen ajaa oikea tilannenopeutta - ilmoittavat poliisille nopeuksiin liittyvistä liikenne-rikkomuksista välittömästi
Maaseututoimi <ul style="list-style-type: none"> - tiedotetaan maatalousyrittäjille oikeista tilannenopeuksista - maatalouslomittajat sitoutuvat käyttämään oikeaa tilannenopeutta työmatkoillaan - pyritään vaikuttamaan maatalouden kuljetuspalvelujen harjoittajiin heidän omien järjestöjensä kautta 		

3.10 Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat

3.10.1 Maaseutupalvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma

Kohderyhmään kuuluvat:

- maatalous- ja metsätalousyrittäjät
- maatalouslomittajat
- maatalouden kuljetuspalveluja harjoittavat yrittäjät
(maito, eläimet, tarvikkeet)

Mihin asioihin voisi kiinnittää huomiota :

- maatalous- ja metsätalousyrittäjät yrittäjät
 - ajoneuvojen valot kunnossa, leveän kuljetuksen merkinnät
 - hitaan ajoneuvon heijastimet kunnossa
 - kuljetusten järjestäminen mahdollisuuksien mukaan kelirikko-
kauden ulkopuolella
 - kuormien kunnollinen kiinnittäminen
 - muun liikenteen huomioiminen, ohitustilanteet
 - pihojen liikennejärjestelyt
 - tilalla selkeät ohjeet vaaratilanteiden varalle
 - puutavaran kuormaus maantieltä käsin
 - Puutavaran kuormauspaikan (ns. laanipaikka) tekeminen
tien varteen.
- maatalouslomittajat
 - riittävän ajan varaaminen työmatkoihin
 - maatalojen työkoneisiin perehtyminen riittävästi ennen niillä lii-
kennöintiä yleisillä liikenneväylillä
 - työturvallisuus näkökohdat huomioon
 - tilojen katsottava, että koneiden suojat ja turvalaitteet ovat
kunnossa
 - lomittajien täydennyskoulutuksessa kiinnitetään huomiota ko.
asioihin
- kuljetuspalveluja harjoittavat yrittäjät
 - työturvallisuus huomioon, pimeään aika huomioon
 - tilan kanssa etukäteen sopiminen tarpeen mukaan tavaratoi-
mitusten ajankohdasta -> etukäteisvalmistelu tilalla
 - vuoden ajankohta huomioon (lumi, liukkaus, kelirikko, pölyä-
minen ym.)
 - ammattitaitoiset kuljettajat
 - puutavaran kuormauksessa liikenneturvallisuus huomioon

Kenen vastuulla asioiden eteenpäin vieminen ja miten.

- maatalous- ja metsätalousyrittäjät
 - poliisiviranomaiset erilaisilla teemapäivillä ja kylien "tupailloissa"
 - maataloustuottajat omissa tilaisuuksissaan
 - maatalousyrittäjien koulutuksissa
 - työsuojeluviranomaiset tuottajien tilaisuuksissa
 - kootun kirjallisen tietopaketin toimittaminen maatalousyrittäjille tärkeistä asioista mm. kunnan maataloustoimen kautta aina tarvittaessa
 - rakennussuunnitelmissa ja pihasuunnitelmissa huomioon liikennejärjestelyt
 - puutavaran kuormauspaikkojen suunnittelu metsähoitosuunnitelmiin
- maatalouslomittajat
 - kunta ja täydennyskoulutusta harjoittavat
 - maataloustuottajat
 - työsuojeluviranomaiset
- kuljetusyrittäjät
 - yrittäjien omat kanavat ja maataloustuottajat

Yhteistyötahoja:

- maa- ja metsätalousyrittäjät
 - MTK-Pohjois-Savo, Toiminnanjohtaja Juhani Savolainen ja järjestöagrologi Jari Kauhanen
 - Paikallisten MTK-yhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit
 - Ylä-Savon poliisiviranomaiset
 - kuntien maaseutulausautakunnat / maataloussihteerit
 - Promilk -meijeri, kenttäpäällikkö Ilpo Lukkarinen
 - Pohjois-Savon maaseutukeskus, rakennussuunnittelu ja pihasuunnittelu
 - metsälausautakunta ja metsänhoitoyhdistykset
 - tiehallinto
- maatalouslomittajat
 - kuntien lomituvastaavat ja johtavat maatalouslomittajat
 - koulutussuunnittelusta vastaavat Peltosalmen maatalousoppilaitos, kuntien lomituvastaavat
 - maatalousyrittäjät
 - työsuojeluviranomaiset
- kuljetusyrittäjät
 - paikalliset ammattiautoilijoiden järjestöt
 - poliisi
 - tiehallinto

3.10.2 Opetustoimen/ Sivistystoimen liikenneturvallisuussuunnitelma

3.10.2.1 Yleistä

Tarkoitus on käyttää kolmiportaista toimintamallia:

1. Teoria

2. Käytäntö

3. Rakennettuun ympäristöön vaikuttaminen

1. Teoria

Opetetaan kuvia, filmejä ja muuta havaintomateriaalia käyttäen

- oikea liikkuminen liikenteessä, säännöt
- turvavälineet
- varovaisuus ja harkinta
- valistustyö (poliisi, liikenneturva...)

2. Käytäntö

- harjoituksia valvotusti / ohjatusti
- väärä ja oikea toiminta (molemmat kokeillen)
- ”järjen käyttö”
- sää- ja keliolosuhteiden huomiointi

3. Rakennettuun ympäristöön vaikuttaminen

Toimitaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa

- tarpeen / ongelmien kartoitus ja siitä seuraavat määräraha-varaukset
- vaikuttamismahdollisuus korjaustoissa ja uudisrakentamisessa (pyritään tekemään kerralla hyvä!)

Toiminnan jatkuvuuden ja edelleen kehittämisen kannalta on tärkeää järjestää **seuranta** ja **arviointi** vuosittain.

Yksikköjen **toiminta- / opetussuunnitelmassa** otetaan vuosittain painopiste-alueeksi joku liikenneturvallisuuden keskeinen tekijä. Voidaan käyttää vaikkapa muutaman vuoden kiertoa asioissa ja tehdä yhteistyötä muiden yksikköjen kanssa (koulut). Toimintaan kuuluu aina loppuyhteenveto ja arvio sekä mahdollinen kehittämistarve.

Ennakoivan ajon kurssi olisi paikallaan hieman isommille. Samoin liukkaan kelin ajokurssi Vääräjärven jäällä. Kansalaisopistoa voi kysellä yhteistyötahoksi.

Jokaisessa yksikössä oltava joku nimetty vastuuhenkilö, joka huolehtii toiminnan käynnistymisestä ja edelleen kehittämisestä sekä raportoinnista.

Liikennekasvatus

Ajoissa aloitettu valistustyö ehkäisee lasten tapaturmia. On tärkeää, että lapsi oppii hallitsemaan liikenteen perusasioita, ja näitä tulee kerrata riittävän usein. Aikuisten malli ohjaa lasten käyttäytymistä liikenteessä.

Liikennekasvatusta toteutetaan yhteistyössä kodin ja ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Liikennekasvatuksen on oltava suunnitelmallista, tavoitteellista, ongelmakeskeistä ja jatkuvaa. Suunnittelussa otetaan huomioon lähiympäristön erityispiirteet sekä lapsilta (ja vanhemmilta) saadut tiedot omista liikkumistavoista, -reiteistä ja heidän ongelmallisiksi kokemistaan tilanteista.

Liikennekasvatuksessa painotetaan asiallista ja turvallista liikennekäyttäytymistä sekä liikennesääntöjen tuntemista. Liikennekasvatuksessa korostetaan pyörän kunnon ja turvavälineiden tärkeyttä.

3.10.2.2 Liikennekasvatuksen toimintamuotoja

Toiminta	Ajoitus
Päivittäinen liikkuminen liikenneympäristössä, tavoitteena oikea liikennekäyttäytyminen sekä perusliikennesääntöjen ja -merkkien ymmärtäminen	Jatkuvasti
Koulun tai päiväkodin liikennejärjestelyihin tutustuminen	Syksy
Turvallisimman liikennereitin opettaminen välillä koti-koulu / koti-päiväkoti	Syksy, kevät
Lasten vanhemmille tiedottaminen liikennekasvatuksesta kotona	Säännöllisin välein
Tiedote vanhemmille lasten liikennekasvatuksesta	Säännöllisin välein
Vanhempainillat liikennekasvatuksesta (mahdollisuuksien mukaan Liikenneturvan asiantuntijan, poliisin, terveydenhoitajan tms. luento)	Kerran vuodessa
Koulutoimiston/Liikenneturvan kirje koulunsa aloitteleville ja heidän vanhemmilleen	Kevät
Liikenteen teemaviikko, lasten vanhemmat mukana	Kevät, syksy
Liikenneteemapäivät	Kevät, syksy
Vierailut liikenteen ammattilaisten sekä terveys- ja sosiaalitoimen taholta	Sovittaessa
Liikennekilpailut	Kevät, syksy
Liikennepuistokäynnit	Mahdollisuuksien mukaan kerran vuodessa
Vuorovierailut liikenteen ammattilaisten kanssa	Sovittaessa
Liikennemateriaalia ja tiedotteita lapsille esim. Liikenneturvasta (havaintokuvia ja työtehtäviä liikenneopista ja liikennemerkeistä)	Jatkuvasti
Liikenne-elokuvat ja opetusvideot	Kevät, syksy
Liikenneaiheiset leikit ja pelit	Jatkuvasti
Liikenteeseen liittyviä leluja (esim. liikennepelimatot, liikennepelit)	Jatkuvasti
Liikenteeseen liittyviä perusongelmia lasten näkökulmasta	Säännöllisin välein
Ajankohtaiset liikenneteemat (esim. heijastimien jako, valot, liukkaus) ja teemaan liittyvät piirustukset	Kevät, syksy, talvi
Polkupyörien "vuosikatsastus" (huomio turvavälineiden kuntoon)	Kevät
Ajotaitokilpailu polkupyörällä (esim. erityisellä harjoitteluradalla)	Kevät
Liikenneaiheiset piirustuskilpailut	Kerran vuodessa
Retkeily pyörällä ja jalan	Kevät
Joukkoliikennevälineisiin tutustuminen	Sovittaessa
Liikennekerho	Sovittaessa
Liikenneaiheiset päivänavaukset	Säännöllisin välein

1. Päivähoitoikäiset

Asia	Kenelle	Kuka	Miten	Milloin
Jalankulkija	Päivähoito Kerhot Vanhemmat	Henkilökunta Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Kerrotaan havaintomateriaalia apuna käyttäen Käytännön harjoituksia: - kävelyretket kirkonkylällä - heijastimen ja lampun käyttö Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen	Syksyllä toimintakauden alettua joka vuosi
Polkupyöräilijä	Päivähoito Kerhot Vanhemmat	Henkilökunta Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Kerrotaan havaintomateriaalia apuna käyttäen Käytännön harjoituksia: - päiväkodin pihan "ajo-harjoitteluradalla" - pyörän toimivuuden tarkastaminen - kypärän käyttö - turvaviirin käyttö Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen	Keväällä pyöräilykauden alkaessa joka vuosi
Matkustajana autossa	Päivähoito Kerhot Vanhemmat	Henkilökunta Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Kerrotaan havaintomateriaalia apuna käyttäen Käytännön harjoituksia vanhempien kanssa autolla, turvaistuin/turvavyö Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen	Talvella joka vuosi
Lasten kuljetus päivähoitoon	Lasten vanhemmat Päiväkodin henkilökunta	Päiväkodin henkilökunta	Vanhempainillassa keskustellaan lasten kuljetuksen liikenneturvallisuusasioista ja tehdään yhteinen sopimus - liikennesääntöjen noudattaminen - turvalaitteiden käyttö - autojen pysäköinti lasten päiväkotiin tai hoitoon viettäessä	Syksyn ensimmäisessä vanhempainillassa
Päivähoidon henkilöstön liikenneturvallisuuskoulutus	Perhepäivähoidotajat Päiväkodin henkilökunta	Liikenneturvan kouluttaja Poliisi	Liikenneturvallisuuskoulutus perhepäivähoitajille ja päiväkodin henkilökunnalle	Suunnitelmallisesti kaikille

2. Perusopetus luokat 1-6

Asia	Kenelle	Kuka	Miten	Milloin
Jalankulkijana liikenteessä Myös: <ul style="list-style-type: none"> - rullaluistelu - potkulauta 	Ala-asteet Vanhemmat	Opettajat Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Oppitunneilla teoriaa Käytännön harjoituksia: <ul style="list-style-type: none"> - liikkuen ohjastusti kirkonkylällä tai koulun läheisyydessä - heijastimen ja lampun käyttö Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen	Syksyllä koulujen alettua, vuorovuosina aiheen "Koulukuljetukset" kanssa.
"Polkupyöräkortti"	Ala-asteet Vanhemmat	Opettajat Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Oppitunneilla teoriaa Käytännön harjoituksia: <ul style="list-style-type: none"> - tarkoitusta varten rakennetulla harjoitteluradalla - polkupyöräretki - kypärän käyttö - polkupyörän huolto ja "katsastus" Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen Vanhempainiltoja	Keväällä pyöräilykauden alkaessa
Koulukuljetukset ja muu julkinen liikenne	Koululaiset Vanhemmat Kuljettajat	Opettajat Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Oppitunneilla teoriaa Käytännön harjoituksia: <ul style="list-style-type: none"> - Oikea matkustustapa (turvavyö, istuminen...) - Oikea pysäkillä odottaminen ja autosta poistuminen - Matkustajien lukumäärä Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen Koulutusta kuljettajille (tilan nopeudet, koulujen pihalla ajo, turvavyö...)	Syksyllä koulujen alettua, vuorovuosina aiheen "Jalankulkijana liikenteessä" kanssa.

3. Perusopetus luokat 7-9 ja lukio

Asia	Kenelle	Kuka	Miten	Milloin
Mopo ja moottoripyörä	Yläaste Vanhemmat	Opettajat Poliisi Liikenneturva Vanhemmat	Oppitunneilla teoriaa Käytännön harjoituksia: - missä saa ajaa - nopeusrajoitukset - pyörän kunto (valot, - jarrut, äänet, renkaat) - kypärän käyttö - muun liikenteen huomiointi Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikuttaminen	Syksyllä koulujen alettua
Moottorikelkka ja traktori	Yläaste Vanhemmat	Opettajat Poliisi Liikenneturva Vanhemmat Moottorikelkka- kerho	Oppitunneilla teoriaa Käytännön harjoituksia: - ajoreitit - ajonopeudet - kelkan/traktorin hallinta - varovaisuus - kelkan/traktorin kunto (valot, jarrut, äänet...) - kypärä pakollinen kelk- kaillessa Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikut- taminen	Talvella kelk- kailukauden al- kaessa
Autoilu	Lukio Vanhemmat	Opettajat Poliisi Liikenneturva Autokoulu Vanhemmat	Oppitunneilla teoriaa ja käy- tännön ohjeita (esim. turhan katurallin vähentäminen) Käytännön harjoituksia: - autokoulussa ja vanhem- pien kanssa - jäärädalla liukkaan ke- lin/ennakoivan ajon kurssi - nopeuden mittaukset Rakennettuun ympäristöön tutustuminen ja siihen vaikut- taminen	Keväällä ennen kesäkauden ajeluita

Käynnistämistä varten olisi hyvä perustaa työryhmä, jossa opettaja jokaisesta koulusta, koulutoimiston työntekijä ja poliisi. Työryhmä vastaa toiminnan järjestämisestä ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä/edelleen kehittämisestä.

Tiedotuksessa tehdään yhteistyötä Miilun, Iisalmen Sanomien ja Radio Salmisen kanssa.

3.10.3 Sosiaali- ja terveystoimen liikenneturvallisuuksuunnitelma

1. Alle kouluikäiset

Asia	Kenelle	Kuka	Miten	Milloin
Turvallinen liikkuminen vauvan kanssa	Vanhemmat	Terveystoimintatila	Keskustellaan perhevalmennuksessa - vauvan kuljetus autossa - vanhempien turvavyön käyttö - ajotapa - päihitteet, tupakointi	Noin 1-3 kuukautta ennen lapsen syntymää
Lapsen turvallinen liikkuminen	Vanhemmat, 4-vuotiaat	Terveystoimintatila	Jaetaan Kulkunen ja keskustellaan - kadun ylitys - heijastin - pyöräilykypäri - turvavyöt - vanhempien esimerkki - Turvallisen leikkipaikan valinta - Turvallisen reitin valinta	4 -vuotisneuvolassa erikoisesti syksyisin
Lapsen turvallinen liikkuminen	Vanhemmat, 5-vuotiaat	Terveystoimintatila	- pyöräilykypäri - kevyen liikenteen väylien käyttö - turvavöiden käyttö	5 -vuotisneuvolassa
Turvallinen koulu-reitti	Kouluun lähtijät Vanhemmat	Terveystoimintatila	Turvallisen koulutien valinta yhdessä vanhempien kanssa - pyöräilykypäri	Kouluunlähtötarkastus

2. Työikäiset

Asia	Kenelle	Kuka	Miten	Milloin
Työmatkan turvallisuus	Työikäiset	Työterveystoimintatila Lääkäri	Keskustelu ja esitteet - työmatkan turvallisuus - turvavarusteiden käyttö - päihitteet, lääketeet	
Henkilökunnan motivointi liikku- maan turvalli- semmin ja ole- maan esimerkki- nä muille kunta- laisille	Koko sosiaali- ja terveystoimen henkilökunta	Poliisi Liikenneturva Autokoulu Team Sonka- järvi (autour- heilu) Kansalaisopisto	Ennakoivan ajon kurssi Liukkaan kelin kurssi Taitoajorastit	Vuosittain
Henkilökunnan valmius liikenne- turvallisuuksuystöhön	Työterveystoimintatila henkilökunta	Liikenneturva Poliisi	Koulutus henkilökunnalle	Työterveystar- kastuksen yh- teydessä
Turvallinen au- toilu	Ajokortin hakijat ja uusijat	Lääkäri	Keskustelu ja esitteet - liikenneraittius	Ajokorttia haettaessa

3. Ikäihmiset

Asia	Kenelle	Kuka	Miten	Milloin
Turvallinen liikku- minen apuväli- neillä	Ikäihmiset Vammaiset	Fysioterapeutti koti- palvelun henkilökunta ohjaa fysioterapeu- tille	Sopivan apuvälineen valinta, henkilökohtainen luovutus asiakkaalle ja käytön opastus	Apuvälinettä han- kittaessa
Turvallinen jalan- kulku	Ikäihmiset	Liikenneturva Poliisi Turvavarusteiden edustajat Kotipalvelun henkilö- kunta Omaiset	Teematilaisuudet Käytännön harjoituksia: - suojatien käyttö - heijastimen ja lam- pun käyttö Keskustelu ja opastus - lääkkeet, päihtet - apuvälineet - turvavarusteet - käytännön harjoituk- set	Iki-ihmisten kerhot Vanhusten viikot Kotikäynnit Päivätoiminta
Turvallinen liikku- minen liukkauden aikaan	Ikäihmiset	Kotipalvelun henkilö- kunta Poliisi Liikenneturva	Turvavarusteiden han- kinnan ja käytön opas- tus	Hiukan ennen liukkaita kelejä ja niiden aikana
Turvallinen autoilu ja mopolla ajo	lökkäävät au- toilijat	Lääkäri Kotipalvelun henkilö- kunta Omaiset Poliisi Liikenneturva Autokoulu	Kurssit Keskustelu Opastus Ajo-ongelmia havait- taessa yhteistyössä ajo- kyvyn arviointiin ohjaus	Kuntoutuksen yh- teydessä Ikäihmisten ker- hoissa Jatkuvasti liiken- teessä

Kaikissa ikäluokissa huomioidaan sidosryhmät

seurakunta

4 H kerho

partio

vanhustenkerhot

leijonat

Martat

vammaisjärjestöt

invalidijärjestöt

isot työnantajat (vankila, Finndomo)

Suuret tapahtumat (esim. eukonkanto)

3.10.4 Teknisen toimen ja ympäristö- ja valvontatoimen liikenneturvallisuussuunnitelma

ASIA	TOIMENPIDE, SISÄLTÖ	KOHDERYHMÄ	VASTUUTAHO
Yleiskaavoitus - uudet kaavat - kaavamuutokset	Liikenneturvallisuustarkastelu Lausuntojen pyytäminen Asiantuntijalausuntojen pyytäminen Yhteistyö asukkaiden kanssa	Kaavoitettavan alueen asukkaat Savo-Karjalan tiepiiri/ tienkäyttäjät	Kunnaninsinööri
Asemakaavoitus - uudet kaavat - kaavamuutokset	Liikenneturvallisuustarkastelu Lausuntojen pyytäminen Asiantuntijalausuntojen pyytäminen Yhteistyö asukkaiden kanssa	Kaavoitettavan alueen asukkaat Savo-Karjalan tiepiiri/ tienkäyttäjät	Kunnaninsinööri
Asemakaava-alueen katujen ja liikennealueiden suunnittelu	Liikenneturvallisuusnäkökohtien huomioon otto suunniteltaessa Liikenneturvallisuustarkastelu Yhteistyö kuntalaisten ja kohteen käyttäjien kanssa	Katujen ja liikenne-, liike- ja asuinalueiden käyttäjät	Kunnaninsinööri
Asemakaava-alueen katujen ja liikennealueiden rakentaminen	Työn aikaisten liikenteenohjaussuunnitelmien laatiminen Liikenneturvallisuusnäkökohtien huomioon otto rakentamisen aikana Suunnitelmien mukainen rakentaminen Rakentajan laatujärjestelmässä liikenneturvallisuusasioiden hoitaminen	Katujen ja liikennealueiden käyttäjät	Kunnaninsinööri/ rakennustarkastaja
Asemakaava-alueen katujen ja liikennealueiden kunnossapito	Oikea-aikainen kunnossapito Liikenneturvallisuusnäkökohtien huomioon otto kunnossapitotöissä Kunnossapitotöitä tekevien koulutus/motivointi Kunnossapitotöiden seuranta Tiedottaminen Kunnossapitotöiden laatusuunnitelma	Katujen ja liikennealueiden käyttäjät	Kunnaninsinööri/ rakennustarkastaja Kunnossapitotyöntekijät
Kunnan kiinteistöjen pihojen liikenne - liikennejärjestelyjen suunnittelu - kunnossapito	Liikenneturvallisuusnäkökohtien huomioon otto suunniteltaessa Yhteistyö kiinteistöjen käyttäjien kanssa Liikennealueiden opastus Suunnitelmien mukainen rakentaminen Oikea-aikainen kunnossapito	Alueiden käyttäjät	Työnjohtaja/ rakennustarkastaja Kiinteistön omistajat Kiinteistönhoitajat

ASIA	TOIMENPIDE, SISÄLTÖ	KOHDERYHMÄ	VASTUUTAHO
Korkeat lumipenkat Liikennealueilla puut ja viheristutukset	Tiedotus- ja motivointityö ongelman ennaltaehkäisemiseksi Näkemäalueiden valvonta Korkeista lumipenkoista asianomaisille ilmoitus Toimen laiminlyönneistä (kunta siirtää ja laskuttaa) Istutusten oikea-aikaiset hoitotyöt	Alueiden käyttäjät	Työnjohtaja/ rakennustarkastaja Kiinteistön omistajat Kiinteistönhoitajat Kunnossapitotyöntekijät
Yleiset tiet	Yhteistyö tiepiirin kanssa	Tien käyttäjät	Tienpitäjät
Yksityistiet	Liikenneturvallisuuskohdat sekä perusparantamisen että kunnossapidon avustuksiin Yksityisteiden perusparantamisen ja kunnossapidon opastaminen ja ohjaus Avustusten käytön valvonta liikenneturvallisuustyön osalta	Tien käyttäjät	Tienpitäjät
Rautatiet	Tasoristeykset Liikenneturvallisuuskohdientien mukainen hoito	Tien käyttäjät Rautatien käyttäjä	Tiehallinto Ratahallinokeskus Yksityisteiden tienpitäjä
Rakennuslupien myöntäminen ja rakennusvalvonta	Liikenneturvallisuusasioiden tarkastus asemapiirroksista (liittymän näkemät, lumitila-alueet, "hätätiet") Suunnitelman mukaisen rakentamisen valvonta Piha-alueen sisäinen liikenneturvallisuus Pihan kaltevuus ja sadevesien johtaminen Paikoitusalueet, jätehuolto, posti	Kuntalaiset	Rakennustarkastaja
Ympäristökatselmuks	Laaditaan lista liikenneturvallisuusasioista, jotka tarkastetaan Ympäristön maisemakuvaa rumentavien kohteiden siistiminen tai purkaminen Näkemäalueiden kunnossapidon tarkastus katselmuksella Katutarkastukset	Kuntalaiset	Rakennustarkastaja Tekninen toimi

ASIA	TOIMENPIDE, SISÄLTÖ	KOHDERYHMÄ	VASTUUTAHO
Tiedottaminen	Tehokas tiedottaminen kaikista liikenneturvallisuusasioista Esille tulleista ongelmista tiedottaminen tahoille, jotka voivat vaikuttaa ongelman ratkaisuun Liikennejärjestelyjen muutoksista ja parantamisesta tiedottaminen (miten muuttuneessa ympäristössä liikutaan turvallisesti), Miilussa Tie- ja liikennesuunnitelmien sekä maankäyttösuunnitelmien ennakoiva tiedottaminen	Kuntalaiset	Liikenneturvallisuus-työryhmä
Asennekasvatus	Ympäristötoimen henkilökunnan oma esimerkki turvallisesta liikkumisesta työaikana ja vapaa-aikana Pelastustoimen osallistuminen, näytökset liikenneonnettomuudessa toimitaan eri lähtötilanteemoin	Kuntalaiset	Liikenneturvallisuus-työryhmä
Liikenneturvallisuus-tapahtumat ja -näytökset	Osallistuminen liikenneturvallisuustapahtumiin Näytökset nopeuden vaikutuksesta auton pysäyttämiseen Liikenneonnettomuustilanteiden näytökset	Kuntalaiset	Palopäällikkö Poliisi Liikenneturva Liikenneturvallisuus-työryhmä
Tilastointi	Kunnassa pidetään ajan tasalla olevaa liikenneonnettomuusrekisteriä Rekisterin tietojen analysointi vuosittain	Kuntalaiset	Liikenneturvallisuus-työryhmä
Hirvivaara	Hirvikannan pitäminen liikenneturvallisella tasolla Tienvierialueiden näkemävaraukset	Tien käyttäjät	Riistanhoitoyhdistys Liikenneturvallisuus-ryhmä Tienpitäjä
Liikekiinteistöjen pihojen liikenne - asiakasliikenne - huoltoliikenne	Piha-alueen liikenneturvallisuuspaikoitusalueet kuormausalueet, väylät - näkemät, lumialueet	Asiakkaat Tavaran toimittajat	Liiketoiminnan harjoittaja Rakennustarkastaja
Puutavara-autojen liikenne yksityisteillä	Puutavaran kuljetukset yleisillä teillä puiden välivarastointi puutavara-autojen liikennöinti yleisillä teillä ja yksityisteillä	Tienkäyttäjät	Metsän ostajat Puutavaran kuljettajat Tiehallinto

3.10.5 Yhteistyötahojen liikenneturvallisuussuunnitelma

ASIA	SISÄLTÖ	KOHDERYHMÄ	MITEN/KUKA
Kuljetuspalveluja harjoittavat yrittäjät	<ul style="list-style-type: none"> - työturvallisuus huomiioon sekä - sään ja vuorokauden ajan vaikutus, keliolosuhteet (aikavara) - ammattitaitoiset kuljettajat - tavarantoimitus ja siirtäminen ja toimitus - ajoturvallisuus - työkyvyn ylläpitäminen - asiakasturvallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> - kuljettajat, yrittäjät, luottamushenkilöt - työnantaja - työntekijät 	<ul style="list-style-type: none"> - koulutus - luottamushenkilöjärjestelmä - yleinen tiedotus - kurssit ja virikepäivät - kuntoutus ja omaehtoisesta liikkumisen tukeminen
Asemakaava-alueen katujen ja liikenne-alueiden rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Pysäköintialueet pienet yrityksissä - Liikenneturvallisuus huomioon - Raskas liikenne huomioon - Suojatiet (Finndomo) - Liikenteenjakajan paikka (Finndomo) 	<ul style="list-style-type: none"> - Käyttäjät, asenne myös - Kuljettajat - työntekijät - käyttäjät - Liikenne, työntekijät ja vierailijat 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta /suunnittelu, rakentaminen - Työnantaja / käynnistäjänä ja tarkkailijana - tarkistaa paikat, muutosesitykset(liikenneturvallisuustimi)
Työmaaliikenne	<ul style="list-style-type: none"> - Hirvivaaran tiedostaminen - Huonot ajo-olosuhteet - Ohjausta ja valistusta - Kilpaileminen pois, työmaaliikenne (kimpakyyti) - Parkkipaikkojen riittävyys ja käyttäminen - Työntekijöiden asenne 	<ul style="list-style-type: none"> - työntekijät - Yrityksien työntekijät, nuoret kuskit - Työntekijät 	<ul style="list-style-type: none"> - valistusiskut - työpaikka, liikenneturva, kunta - Ajohallinnan kohentaminen - Kampanja, haasteet, ohjaus - Ohjaus ja neuvonta, informointi
Kunnan kiinteistöjen pihojen liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - Rakentaminen ja kunnossapito - Nuorten ja lasten liikenneturvallisuus huomioon(esim. harrastussien yhteydessä) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta - tien huoltaja - Käyttäjät 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta - Huolehditaan turvallisuudesta ja tilojen / ulkoalueiden kunnosta
Auton hallinta	<ul style="list-style-type: none"> - Ajotaito - Ongelmatilanteiden hallinta - Auton korjaaminen (nuoret) 	<ul style="list-style-type: none"> - Työntekijät - Nuoret - Autoilijat 	<ul style="list-style-type: none"> - Kurssit - Ajo-opetus - Teemapäivä (autoseura)

ASIA	SISÄLTÖ	KOHDERYHMÄ	MITEN/KUKA
Yrityksien Työntekijä	<ul style="list-style-type: none"> - Tehtaan liittymän ruuhkat klo 7 ja 16 - Rekkojen parkkipaikat/ taukotila - Autojen lämmityspaikat - Ensiaputaito ja toiminta onnettomuudessa - Liikenneraittius 	<ul style="list-style-type: none"> - kuorma-autoilijat - Työntekijät 	<ul style="list-style-type: none"> - Yritys, - Työnantaja - Liikennesuunnitelmat - Kurssitus, osin vapaaehtoinen toiminta (SPR, palolaitos) - Valistus, teemapäivä
Yrityksien vierailijat	<ul style="list-style-type: none"> - Parkkipaikat, riittävät opasteet - Talotehtaan kyltti Nesteen risteykseen (Finndomo) - Busseille tilaa (tulo- ja lähtöalue) 	<ul style="list-style-type: none"> - vieraat - yhteistyökumppanit 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta, yritykset - Kunta, tiehallinto
Mopoilijat	<ul style="list-style-type: none"> - Ajoneuvon kunto, lain tunteminen ja noudataminen - Mopon korjaaminen ja sen hallinta 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuoret - vanhempi väestö 	<ul style="list-style-type: none"> - Valistus yläaste - Käytännön opettaminen - Teemapäivät (järjestöt)
Harrastukset	<ul style="list-style-type: none"> - kulkeminen liikenteessä, liikennemerkit, vaaralliset paikat, liikennesuunnitelmat - liikenneraikentaminen - Harrastaminen => turvallinen liikkumisväline (tilausajo) (kuski yhtiöltä, ei eläkeläisiä) 	<ul style="list-style-type: none"> - lapset, nuoret, aikuiset - autoilijat, pyöräilijät ja mopoilijat, vanhemmat - Nuoret, seuran vastuuhenkilöt 	<ul style="list-style-type: none"> - ohjaajat, työpaikka - kampanja (kilpailu) - suojatien korotukset, valistus, merkit, kunta ja poliisi
Liikenneasenne	<ul style="list-style-type: none"> - Turvallinen liikkuminen ja oma esimerkki työaikana ja vapaa-aikana - Tunnistaa vaarat ja tehdä ennaltaehkäisevää valistusta - Toiminta onnettomuustilanteissa ja ohjaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Työntekijät - Nuorten kanssa työtä tekevät ja vapaaehtoiset - Luottamushenkilöt - Koulujen oppilaat 	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutus työntekijöille - Koulutus vapaaehtoisille - Tiedon jakaminen kaikille - Taitojen ylläpitäminen - Työnantaja, järjestöt

3.10.6 Poliisin rooli Sonkajärven ja Vieremän liikenneturvallisuudessa

Poliisin toiminta keskittyy tällä hetkellä valvontaan ja ennalta estävään toimintaan.

Valvonta

Paikallispoliisi valvoo liikennekäyttäytymistä normaalin työnsä ohessa ja teemaluonteisesti lähinnä taajama-alueilla.

Liikkuva poliisi valvoo lähinnä pääteitä (VT 5 , Kt 88 ja Kt 87), mutta myös kylien taajamia. Liikkuvan poliisin yksiköistä valvontaan osallistuu Vieremän ja Sonkajärven alueella partioita Kajaanista, Nurmekselta, Iisalimesta, Kuopista ja Oulusta.

Paikallispoliisin ja liikkuvan poliisin yhteistyötä valvonnassa tulee jatkossa kehittää ja lisätä.

Valistus

Poliisi on osallistunut erilaisiin liikenneturvallisuutta koskeviin tilaisuuksiin lähinnä pyydettyinä.

Lisäksi kaikissa kouluissa ja päiväkodeissa pyritään vierailemaan vuosittain. Yhteydenotot tapahtuvat suoraan kouluilta poliisin suuntaan ja poliisin käynnit kouluilla ovat paljolti opettajien oman aktiivisuuden varassa.

Molemmista kunnista on viime vuosien aikana poistunut "omat poliisit" ja kynnys yhteydenottoihin tätä kautta on noussut.

Yleisötapahtumissa pyritään olemaan mukana resurssien sallimissa rajoissa.

Kunnan ja muiden yhteisöjen kanssa ei ole erillisiä suunnitelmia valistuksen järjestämisestä.

Jatkossa tulisi kuntien eri hallintokuntien ja muiden yhteisöjen suunnitella poliisin kanssa tarpeellisesta valistuksesta. Suunnitelmat tulisi tehdä keskitetysti hallintokunnittain, esim. koulutoimi yhdessä poliisin kanssa koko kunnan alueelle.

Keskitetyn suunnittelun hyötynä on se, että poliisi voi tehdä valistustyötä toimintansa kannalta rauhallisena aikana.

Tiedottaminen

Poliisi on tiedottanut ajankohtaisista asioista alueella ilmestyvissä maakunnallisissa sanomalehdissä (Iisalmen Sanomat, Savon Sanomat), paikallislehdissä (Miilu) ja paikallisradiossa (Radio Salminen).

Tällä hetkellä paikallisradiossa on viikoittain ohjelma, jossa käsitellään ajankohtaisia, myös liikenteeseen liittyviä asioita. Paikallislehdissä ja maakunnallisissa lehdissä tiedottaminen on satunnaisempaa.

Ylä-Savon kihlakunnan poliisilaitokselle laaditaan tämän vuoden aikana tiedotusstrategia, jossa omana osanaan on liikennetiedottaminen.

Muuta

Poliisi ilmoittaa päivittäisessä toiminnassaan havaitsemistaan liikenneturvallisuuteen vaikuttavista asioista kunnassa liikenneympäristöstä vastaavalle henkilölle.

3.11 Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön vaikutukset

Hallintokuntien liikenneturvallisuustyön vaikutuksia liikenneturvallisuuteen voidaan arvioida tekemällä kyselytutkimuksia ja laskemalla turvavarusteiden käyttöä (esim. pyöräilykypärä, turvaviiri, heijastin, liukastumisen estimet). Sekä autoliikenteen että kevyen liikenteen liikennekäyttämistä voidaan tutkia mm. seuraamalla liikennesääntöjen rikkomista.

3.12 Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman seuranta

Hallintokuntien liikenneturvallisuussuunnitelman seuraamisesta vastaa hallintokuntien liikenneturvallisuustiimi. Tiimi pitää joka vuosi seurantakokouksen. Tiimi raportoi seurannasta kunnan liikenneturvallisuusryhmälle. Seurantakokouksen kutsuu koolle kunnan liikenneturvallisuustiimin puheenjohtaja.

3.13 Jatkosuunnitelmat

Hallintokuntien liikenneturvallisuustyötä voidaan tehdä hallintokuntien laatimien suunnitelmien mukaan. Henkilöstön liikenneturvallisuuskoulutuksen järjestelyjen suunnittelusta ja yksityiskohtaisemmasta liikenneturvallisuustyön suunnittelusta vastaa kunnan liikenneturvallisuustiimi.

4. LIIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISSUUNNITELMA

4.1 Liikenneolosuhteet

Maankäyttö

Sonkajärven kunta sijaitsee Itä-Suomen läänin pohjoisosassa rajoittuen Oulun lääniin. Kunnan aluetta leikkaavat rautatie, 5-tie ja Meri-Karelia kantatie. Kunnassa on kaksi taajamaa: hallinnollinen keskus Sonkajärven kirkonkylä ja viitostien tuntumassa sijaitseva Sukeva.

Sonkajärven kunnan pinta-ala on 1577 km². Kunnan asukasluku vuoden 2000 lopussa oli 5272 henkilöä. Asukastiheys on 3,7 as/maakm².

Tieverkko

Sonkajärven kunnassa on yleisiä teitä 361 km, joista valtatietä on 36 km, kantatietä 42 km ja yhdysteitä 283 km.

Sonkajärven kunnassa on katuja 17 km. Kevyen liikenteen väyliä katuverkossa on 5 km. Yksityisiä teitä on 463 km ja metsäautoteitä 25 km.

Liikenne

Sonkajärven haja-asutusalueen teistä vilkasliikenteisin on Kajaanintie (vt 5). Kajaanintien keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät vaihtelevat 2600-1800 autoa/vrk. Iisalmentielle (kt 87) on vilkkaimmalla osuudella 1700 autoa/vrk. Kirkonkylän taajaman teistä vilkasliikenteisimmät ovat Rutakontie ja Sonkakoskentie.

Autoliikenteen nopeudet

Kyselyissä autoliikenteen liian suuret nopeudet koettiin liikenneturvallisuutta heikentävänä ja pelottavana tekijänä liikenteessä. Autoliikenteen nopeuksia seurattiin sekä silmämääräisesti maastokäynneillä että HiStar -mittauslaitteella lokakuussa 2001 Sonkajärven molemmista taajamista.

Sonkajärven kirkonkylän ainoa mitattu piste oli Sonkakoskentiellä Kauppi-
lanmäen asuntoalueen kohdalla. Mittauskohdassa oli 50 km/h nopeusrajoitus. Molempiin suuntiin keskinopeudet olivat huomattavasti liian korkeita niin nopeusrajoitukseen kuin vallitseviin liikenneolosuhteisiin nähden. Taajamasta poispäin ajavien keskinopeus oli 63 km/h ja vain 11 % autoista ajoi sallittua nopeutta. Kuorma-autoja mittauspisteessä havaittiin 40 ja niiden keskinopeudet olivat hieman alhaisempia kuin henkilöautojen. Taajamaan päin ajaneiden keskinopeus oli 60 km/h ja vain 25 % autoista ajoi sallittua nopeutta. Tässä pisteessä taas kuorma-autojen keskinopeudet olivat hieman korkeampia kuin henkilöautojen. Nopeusmittausten tuloksissa murheellisinta oli, että mittausjakson aikana yhteensä 250 autoa ajoi yli 80km/h nopeutta ja 23 autoa yli 100 km/h. Korkein mitattu henkilöauton nopeus oli 110 km/h.

Sukevantieltä mitattiin nopeuksia kahdesta pisteestä ja Raudanjoentieltä yhdestä pisteestä. Kaikki mittauspisteet sijaitsivat 40 km/h nopeusrajoitusalueella. Tenetinvirran luota mitattiin taajamaan tulevien nopeuksia. Keskinopeus oli 52 km/h ja 8 % autoista ajoi sallittua nopeutta. Tässä pisteessä kuorma-autoja oli 12 ja niiden keskinopeudet selvästi henkilöautoja korkeammat. Korkein mitattu henkilöauton nopeus oli 92 km/h. Toisessa pisteessä kauppojen kohdalla mitattiin rautatiesillan suunnasta tulevien nopeuksia. Keskinopeus oli 45 km/h ja 32 % autoista ajoi sallittua nopeutta. Korkein mitattu nopeus oli 91 km/h.

Raudanjoentiellä mitattiin taajamaan päin ajavien nopeuksia. Keskinopeus oli 41 km/h ja 46 % autoista ajoi sallittua nopeutta. Korkein mitattu nopeus oli 97 km/h. Raudanjoentien liikenneolosuhteissa tällainen nopeus osoittaa autoilijoilta täyttä välinpitämättömyyttä niin omasta kuin muiden liikenteessä olevien liikenneturvallisuudesta.

Nopeusmittausten, maastotarkastelujen havaintojen ja kyselyjen vastausten perusteella voidaan sanoa, että ammattiliikenne ajaa muuta liikennettä suuremmilla nopeuksilla.

Maastotarkastelujen ja kyselyjen vastausten perusteella Sonkajärven liikenteessä on mukana autoilla ja mopoilla kaahailevaa nuorisoa. Erityisen ongelmallista on kirkonkylän koulujen läheisyydessä koulupäivän aikana suurilla nopeuksilla liikennesäännöistä piittaamaton ralli.

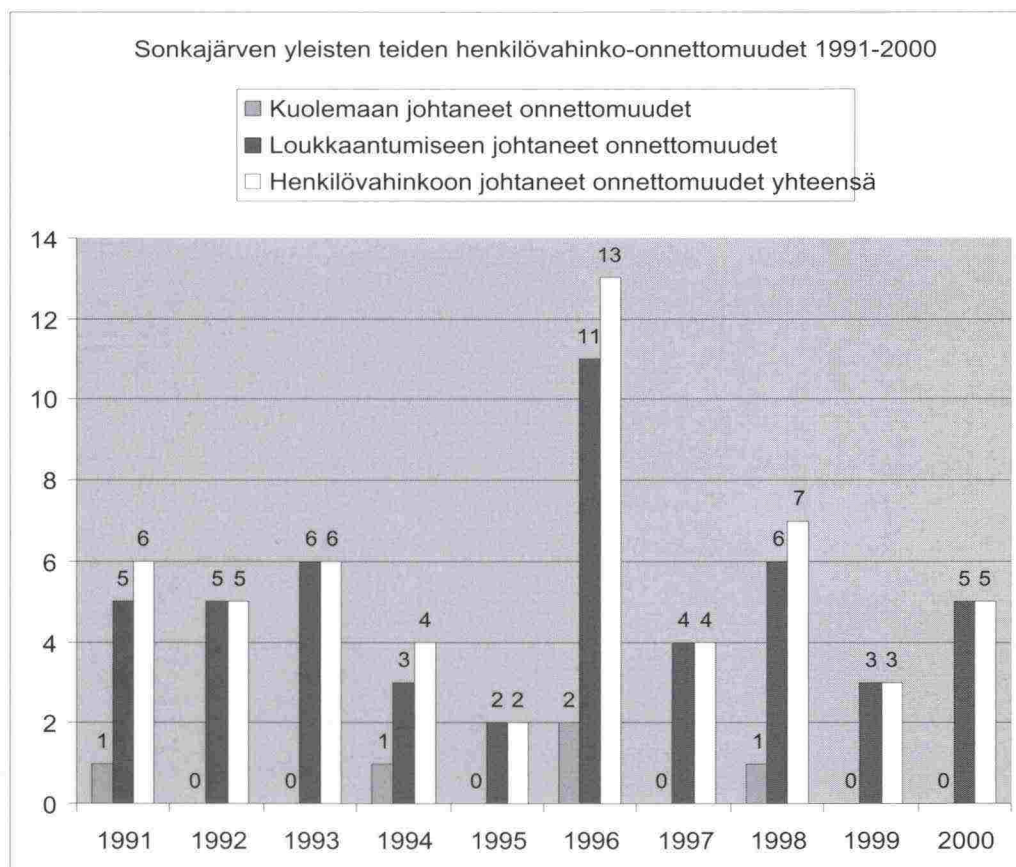
Mittauspaikka/suunta	Mitattu nopeuksia (kpl)	Nopeusrajoitus (km/h)	Keskinopeus (km/h)	Nopeusajo (km/h)	Ylinopeutta ajaneet (%)	Korkein mitattu nopeus (km/h)
Sonkakoskentie, taajamasta pois	2010	50	63	12	89 %	110
Sonkakoskentie, taajamaan	1392	50	60	14	75 %	109
Sukevantie, Tenetinvirta, taajamaan	475	40	52	10	92 %	92
Sukevantie, Kauppojen kohta, sillalta taajamaan	1948	40	45	10	68 %	91
Raudanjoentie, taajamasta pois	778	40	41	10	54 %	97

Taulukko 4.1.1 Nopeusmittausten tulokset lokakuussa 2001

Liikenneonnettomuudet

Tiepiirin liikenneonnettomuustilastoissa vuosilta 1991- 2000 oli 209 liikenneonnettomuutta Sonkajärven yleisiltä teiltä. Onnettomuuksista 5 oli kuolemaan johtaneita ja 50 loukkaantumiseen johtaneita. Tämä tilasto kattaa vain osan liikenneonnettomuuksista. Parhaiten siinä on edustettuna henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet. Tiehallinnon laskentatavalla laskeen vuoden 2000 kustannustasossa Sonkajärven yleisten teiden liikenneonnettomuuksien kustannukset viimeisen 10 vuoden tarkastelujaksolta ovat noin 32 milj. € ja vuotuiset onnettomuuskustannukset keskimäärin 3,2 milj. €.

Onnettomuuksista 88 tapahtui Kajaanintiellä (vt 5). Kajaanintien onnettomuuksissa oli mukana 134 henkilöä, joista 2 kuoli ja 26 loukkaantui. Yksittäisonnettomuudet ovat Kajaanintien yleisin onnettomuustyyppi ja hirvionnettomuudet toiseksi yleisin. Kantatiellä 87 tapahtui 35 onnettomuutta. Maantiellä 5861 ja 5862 tapahtui kummallakin 17 onnettomuutta. Maantien 5861 onnettomuuksista suurin osa tapahtui Rutakontiellä. Vakavien liikenneonnettomuuksien määrä on pienentynyt edellisen suunnitelman laatimisen onnettomuusselvitysjaksoon verrattuna. Silloin tarkasteltiin viisivuotisjaksoa, jolla oli tapahtunut 9 kuolemaan johtanutta ja 40 loukkaantumisen johtanutta onnettomuutta yleisillä teillä.

Kuva 4.1.2 Liikenneonnettomuuskehitys vakavuusasteittain

Tarkastelujakso	1986-1990	1991-2000
Kuoleman johtaneet onnettomuudet	1,8	0,5
Loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet	8	5
Kaikki yleisten teiden onnettomuudet	19	21,9

Edellisessä suunnitelmassa tarkasteltuun jaksoon verrattuna liikenneonnettomuudet ovat hieman lisääntyneet, mutta vakavat liikenneonnettomuudet ovat selvästi vähentyneet.

Tienkäyttäjäkyselyt

Yleistä

Tienkäyttäjäkyselyn lomakkeita jaettiin kaikkien koululaisten perheille. Kyselylomakkeita oli myös mahdollisuus saada kunnanvirastolta. Pyyntöä lähetettiin kyselylomakkeita muutamille tahoille. Kyselyyn pyydettiin kaikkien perheenjäsenten mielipiteitä. Vastauslomakkeita saatiin 98 kappaletta, joissa ilmoitettiin olevan 307 henkilön mielipiteen.

Turvattomat tiet

Turvattomina teinä mainittiin 48 tietä. Koulutie ja Lepokankaantie olivat useimmin mainitut turvattomat tiet. Näillä molemmilla teillä tien kapeus ja kevyen liikenteen väylän puuttuminen koettiin keskeisimmiksi turvattomuuden taustatekijäksi. Sonkakoskentie oli kolmanneksi useimmin mainittu turvaton tie. Paasokosken mutka ja pehmeä päällyste olivat keskeisimmät turvattomuuden syyt. Seuraavaksi useimmin mainittuja teitä olivat Kyröntie, Iisalmentie, Rutakontie ja Kajaanintie.

Haja-asutusalueen teillä yleisimpiä turvattomuuden syitä olivat tien kapeus ja huonokuntoisuus sekä ajoradalla kulkevan kevyen liikenteen turvattomuus. Taajamateillä teiden kapeus, kevytliikenne ajoradalla ja autojen kovat nopeudet olivat keskeisimpiä turvattomuuden syitä.

Turvattomat liittymät

Turvattomia liittymiä mainittiin 46, joista Kajaanintien, Sukevantien ja Hirvijärventien liittymä oli useimmin mainittu. Huono näkyvyys, valaistuksen puuttuminen ja 100 km/h nopeusrajoitus olivat keskeisimmät turvattomuuden syyt. Kajaanintien, Aittojärventien ja Mäkikyläntien liittymä oli toiseksi useimmin mainittu turvaton liittymä. Samat syyt kuin edellisessä olivat tämänkin valtatieliittymän turvattomuuden taustalla.

Kirkonkylän turvattomimpana liittymänä pidettiin Lyseontien ja Urheilutien liittymää. Huono näkyvyys oli keskeisin turvattomuuden syy. Rautatien tasoristeyksistä turvattomimpana pidettiin Hirvikankaan tasoristeystä Sukevalla.

Huono näkyväisyys liittymässä oli keskeisin liittymien turvattomuuden syy niin haja-asutusalueella kuin taajamissakin. Taajamissa ja valtatieliittymissä kevyen liikenteen risteäminen autoliikenteen kanssa aiheuttaa turvattomuutta, jonka keskeisin taustatekijä on autojen liian suuret tilannenopeudet

Jalankulkijoille ja polkupyöräilijöille turvattomat paikat

Jalankulkijoille ja polkupyöräilijöille turvattomia kohteita esitettiin 52. Jalankulkijoille ja polkupyöräilijöille turvattomista kohdista Sukevantie koululta Lapinkylälle oli useimmin mainittu. Kapea tie ja kevyen liikenteen väylän puuttuminen olivat turvattomuuden keskeisimmät syyt. Koulutie, Viertotie ja Lepokankaantie olivat seuraavaksi useimmin mainittuja. Teiden kapeus koettiin ongelmana.

Taajamassa alueet, joilla liikkuu paljon koululaisia koettiin turvattomiksi. Kulkeminen ajoradalla ja tienylitykset ja liian suuriksi koetut autojen nopeudet olivat useimmin mainittuja turvattomuuden syitä

Haja-asutusalueella ajoradalla kulkeminen koetaan turvattomaksi mitä enemmän on liikennettä ja autoliikenteellä nopeutta. Raskas liikenne ei juurikaan esiintynyt turvattomuuden syynä Sonkajärvellä.

Yhteenveto liikenneturvallisuuden nykytilasta

Liian suuret tilannenopeudet

Liian suuret tilannenopeudet ovat sekä kirkonkylän taajaman kokoojakatujen että haja-asutusalueen kantatien ja seututeiden keskeisin liikenneturvattomuutta aiheuttava tekijä. Taajamassa liian suuret tilannenopeudet heikentävät ajorataa ylittävän kevyen liikenteen ja liittymistä tielle tulevan autoliikenteen liikenneturvallisuutta. Haja-asutusalueen kanta ja seututeillä ajoradalla kulkevalle kevyelle liikenteelle jo nopeusrajoitusten mukaan ajavan autoliikenteen nopeudet aiheuttavat turvattomuutta. Rekkaliikenne aiheuttaa kevyen liikenteen liikenneturvattomuutta kantatien lisäksi useilla muilla teillä. Sonkajärvillä on paljon soramonttuja, joilta soraa ajetaan ympäristökuntiin joissa ei ole omia soravaroja.

Nuorison kaahailu niin autoilla kuin mopoilla ärsyttää muita tienkäyttäjiä ja aiheuttaa turvattomuutta ikääntyneille ja lapsille sekä heidän huoltajilleen. Eriyisen ongelmallisena pidetään päivällä koulujen ja terveystieteiden lähialueilla kaahailu.

Kirkonkylän koululaiset liikenteessä

Sonkajärven kirkonkylässä koulut sijaitsevat eri puolella taajamaa jakavaa Rutakontietä. Koululaisliikenne aamulla ja iltapäivällä on erittäin vilkasta. Päivän aikana osa oppilaista siirtyy koululta toiselle. Muu liikenne joutuu kulkemaan koululaisliikenteen ehdoilla kapeilla kaduilla ajoradalla ja Rutakontien kevyen liikenteen väylillä.

Mopoliikenteen aiheuttama turvattomuus

Mopoliikenteen aiheuttama liikenneturvattomuus korostuu kyselyissä. Etenkin taajamissa ja kyläkeskuksissa muutamakin äänekäs mopo ärsyttää muita liikenteessä mukana olevia.

Kevyen liikenteen turvattomuus ajoradalla autoliikenteen mukana

Jo 60 km/h nopeustasolla autoliikenne aiheuttaa ajoradalla kulkevalle kevyelle liikenteelle turvattomuutta. Kevyt liikenne kokee Kajaanintien ja lisalementien kapeiksi. Raskas liikenne aiheuttaa aina ajoradalla pyöräilevälle turvattomuutta, koska voimakas ilmavirta tuntuu jo pienillä nopeuksilla.

Kirkonkylän liikenneympäristön liikenneturvallisuusolosuhteet

Sonkajärventien liikenneturvattomuuden keskeisin taustatekijä on liian suuret tilannenopeudet, huono näkyvyys liittymissä ja puutteet kevyen liikenteen tienylitysjärjestelyissä. Katuverkossa on vähän kevyen liikenteen väyliä.

Rutakontien 40 km/h nopeusrajoituksen tueksi on rakennettu muutamille suojateille keskisaarekkeita. Saarekkeet eivät laske nopeuksia riittävästi. Kirkonkylässä on kaksi koulua, Koulutien koulu ja Lyseotien koulu, joiden sijainti toisistaan erillään kasvattaa koululaisliikennettä.

Molempien koulujen pihalla on liikenneturvallisuusongelmia, jotka aiheutuvat autoliikenteestä ja puutteellisista pihajärjestelyistä.

Sonkakoskentiellä taajama-alueella ovat autoliikenteen nopeudet ovat liian suuria. Kauppilanrannan asuntoalueen suojateiden kohdalla nopeuksia tulisi alentaa.

Kirkonkylän kadut ovat kapeita. Autoliikenteen mukana ajoradalla kulkeva kevytliikenne kokee asemansa turvattomaksi. Rutakon koulu siirtyy lähitulevaisuudessa Lyseotien koulun yhteyteen. Sen jälkeen Rutakontien koillispuolen katujen liikenneturvallisuus saadaan turvalliselle tasolle 30 km/h nopeusrajoituksella ja hidasteilla.

Kuva 4.1.3 Pitkällä ja suoralla Rutakonttiellä nopeudet nousevat helposti liian korkeiksi.

Kuva 4.1.4 Sonkakoskentien ja Kauppilantien liittymässä suojatie on väärällä puolen liittymää.

Sukevan liikenneympäristön liikenneturvallisuusolosuhteet

Sukevan liikenneturvallisuuden puutteet keskittyvät Kajaanintien liittymiin, Sukevantielle, Raudanjoentielle ja rautatien tasoristeysksiin. Kajaanintien liittymät ovat nelihaaraliittymiä, joissa kääntyminen vasemmalle ja Kajaanintien ylitys on turvatonta.

Sukevanttiellä ovat autoliikenteen nopeudet ovat liian suuria. Koulun ja liikkeiden kohdalla 40 km/h nopeusrajoitukselle tarvittaisiin rakenteellisia tukitoimia. Raudanjoentien ja Sukevantien liittymä on liian laaja ja kevyen liikenteen järjestelyt puutteelliset. Raudanjoenttiellä ei ole kevyen liikenteen väylää.

Sukevan koulun pihalla on monenlaista autoliikennettä, eikä välituntipihaa ei ole rajattu. Autoliikenteen poisto pihalta ja välituntipihan rauhoittaminen ovat kiireellisiä parantamistoimia.

Sukevalla on kolme rautatien tasoristeystä, joista yksi on yleisellä tiellä ja kaksi yksityistiellä. Hirsikankaan tasoristeys koetaan turvattomimmaksi. Tasoristeys poisto oli jo edellisessä liikenneturvallisuussuunnitelmassa.

Kuva 4.1.5 Sukevantien ja Kajaanintien nelihaaraliittymä koetaan turvattomaksi.

Kuva 4.1.6 Raudanjoentien ja Sukevatien vinossa liittymässä autot oikaisevat vauhdilla kevyen liikenteen väylää.

4.1.7 Hirsikankaan vartioimaton tasoristeys koetaan turvattomaksi.

Haja-asutusalueen liikenneympäristön liikenneturvallisuusolosuhteet

Haja-asutusalueen liikenneturvattomuuden suurimmat ongelmat keskittyvät Kajaanintielle, lisalmentielle, Koirakoskentielle ja koulujen pihoihin ja lähi-alueille. Kevyt liikenne kokee turvattomuutta kulkiessaan ajoradalla autoliikenteen mukana.

Kajaanintie on kapea, jyrkkäluiskainen valtatie, jonka tiegeometria on pieni-piirteinen. Kajaanintiellä on paljon liittymiä ja lähes poikkeuksetta liittymät sijaitsevat huonoissa paikoissa. Useimmat liittymät ovat nelihaaraliittymiä. Huono näkyväisyys liittymissä on keskeisin liikenneturvattomuuden taustatekijä.

Pentantien ja Vänninmäentien liittymät ovat lisalmentien turvattomimmat liittymät. Liittymiä ei voi siirtää ja päätien tasauksen parantamiseen ei ole mahdollisuuksia. Kevyt liikenne on turvatonta Savonvirran ja kirkonkylän välillä.

Kuva 4.1.8 Vänninmäessä on kolme liittymää, joista kaikista on huono näkyvyys päätielle.

Alemmalla tieverkolla huono näkyväisyys liittymissä on keskeisin liikenneturvattomuuden taustatekijä. Näkemäalueet pitäisi raivata vesakosta vähintään kerran kesässä. Puutavaraa lastataan ja käsitellään tiealueilla, mikä aiheuttaa vaaratilanteita. Muutamien kylien kohdalla on joko 50 km/h tai 60 km/h nopeusrajoituksia. Nopeusrajoitukset ovatkin keskeisimpiä kylien kohtien liikenneturvallisuuden parantamistoimia.

Haja-asutusalueen koulujen pihojen liikennejärjestelyjä on parannettu muutamilla kouluilla rakentamalla koululaiskuljetuksille lenkki, jolloin lasten ei tarvitse ylittää tietä päästäkseen pysäkillä tai sieltä koululle.

Kuva 4.1.9 Luvattomasti varastoidut puupinot peittivät Paisuantien viitoituk-
sen Koirakoskentillä.

Koulun henkilökunnan pysäköinti on edelleen koulujen välituntipihoilla. Jätehuoltopiste on lähes poikkeuksetta välituntipihan perällä. Lapsiaan kouluun kuljettavat vanhemmat aiheuttavat välituntipihalle turhaa liikennettä koko koulupäivän ajan. Vanhemmat eivät tiedosta, että kuljettaessaan lapsensa koulun rapuille, he ajavat koulun välituntipihan läpi neljä kertaa päivässä vaarantaen pihalla leikkivien lasten turvallisuuden. Koulujen pihojen turvallisuuden parantaminen edellyttää välituntipihojen rauhoittamista autoliikenteeltä ja yhtenäisiä pelisääntöjä koulualueella liikkumisesta.

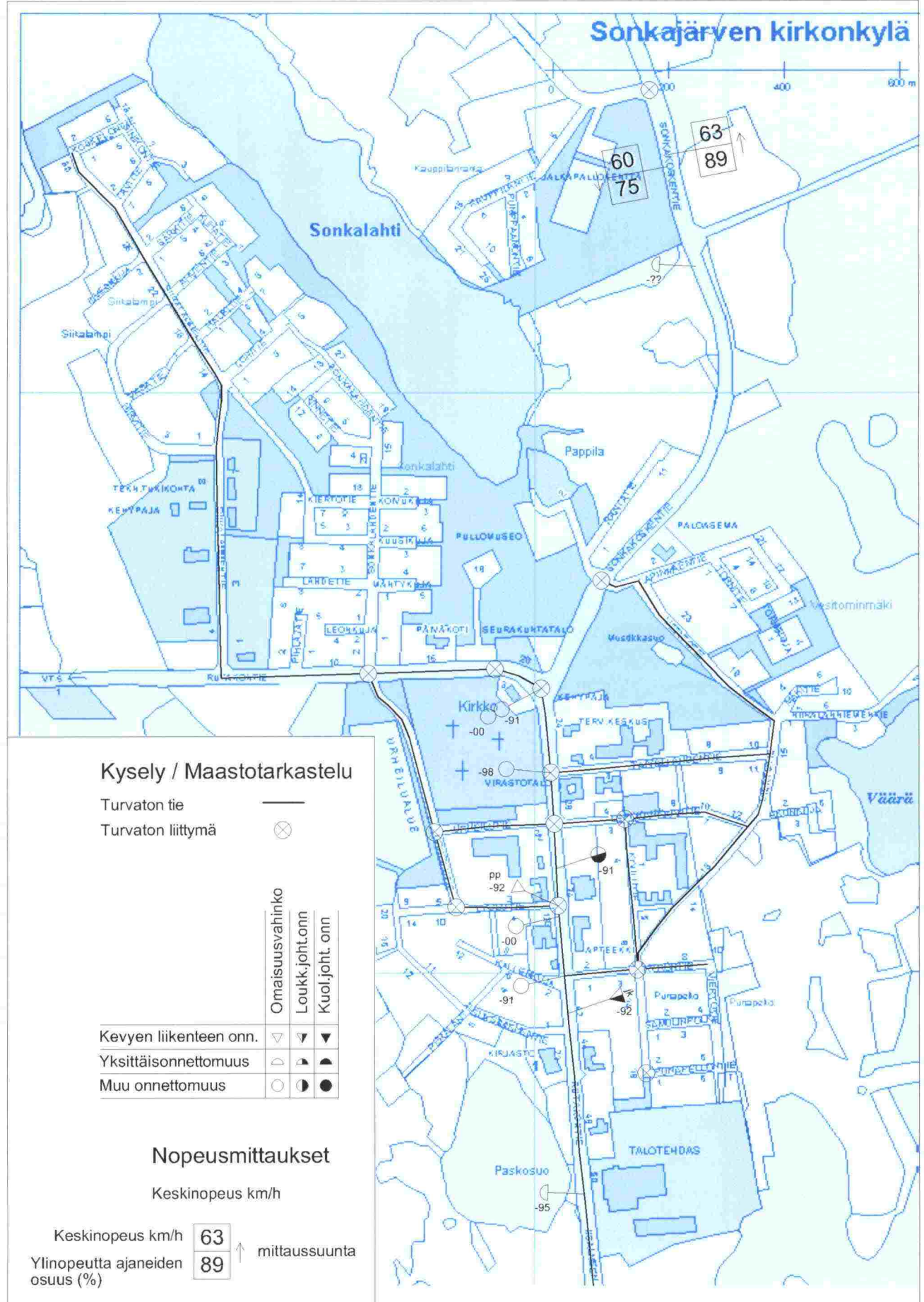
Kuvissa 4.1.10, 4.1.11, 4.1.12 ja 4.1.13 näkyy yhteenveto olosuhdeselvityksistä

4.2 Aikaisemmin laaditun liikenneturvallisuussuunnitelman toteutuminen

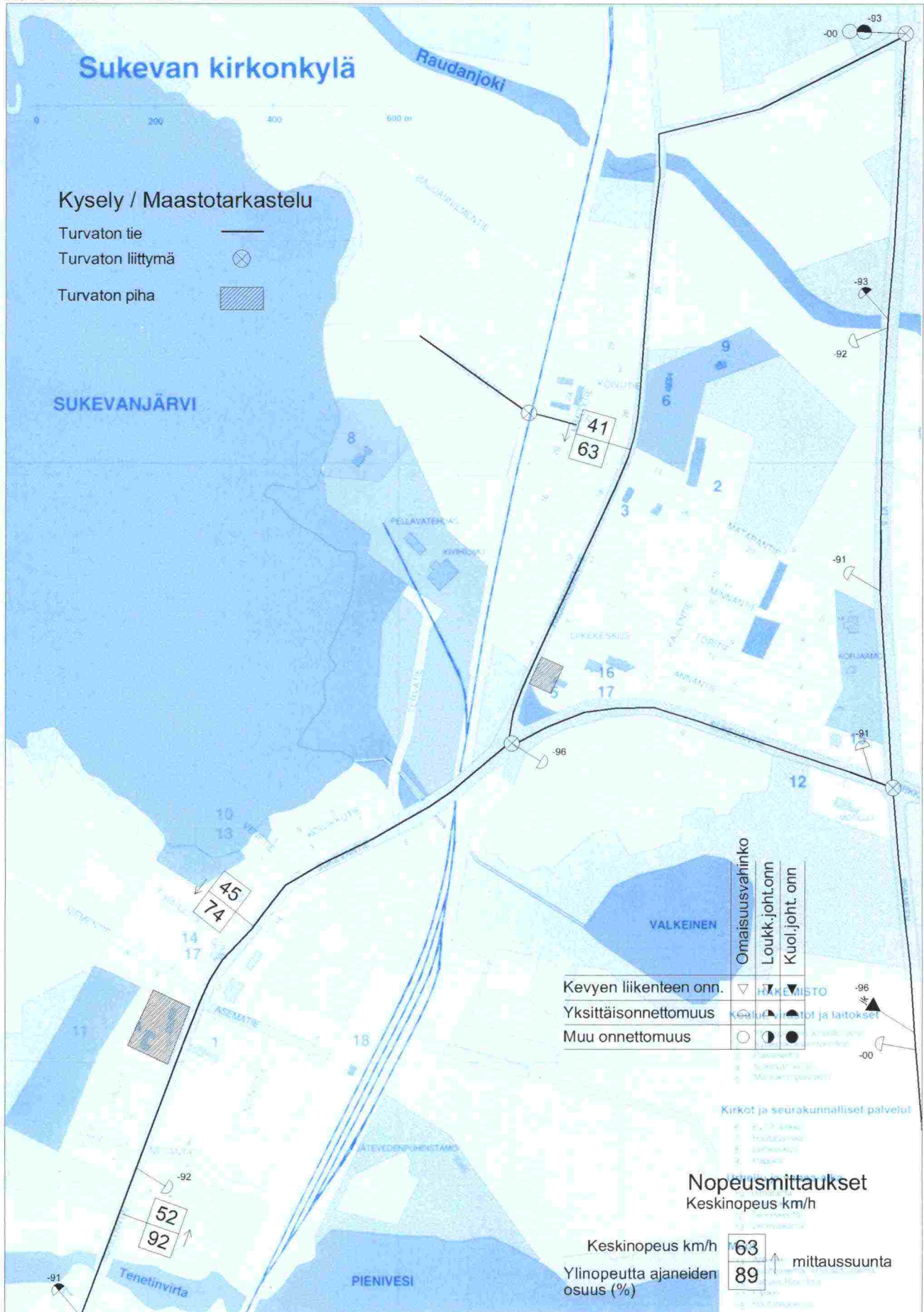
Vuonna 1992 laadittu liikenneturvallisuussuunnitelma on toteutunut kohtuullisen hyvin. Suunnitelman seurantakokouksia on pidetty 1995 ja 1998. Seurantakokouksissa on keskitytty liikenneympäristön parantamistoimien toteutumisen seurantaan.

Merkittävimmät liikenneympäristön parantamistoimet ovat Rutakontien (mt 5861) kevyen liikenteen järjestelyjen parantaminen, Koirakoskentien (kt 87) kevyen liikenteen järjestelyt Kesoilta Oinasjärventien liittymään sekä väistötilan rakentaminen Iisalmmentien ja Rutakontien liittymään. Takkomäentien (mt 5861) parantaminen ja Siikalammintien kevyen liikenteen väylien rakentaminen toteutuivat ja olivat merkittäviä toimia. Näiden lisäksi liikennemerkejä ja suojateitä on toteutettu liikenneturvallisuussuunnitelman esitysten mukaan.

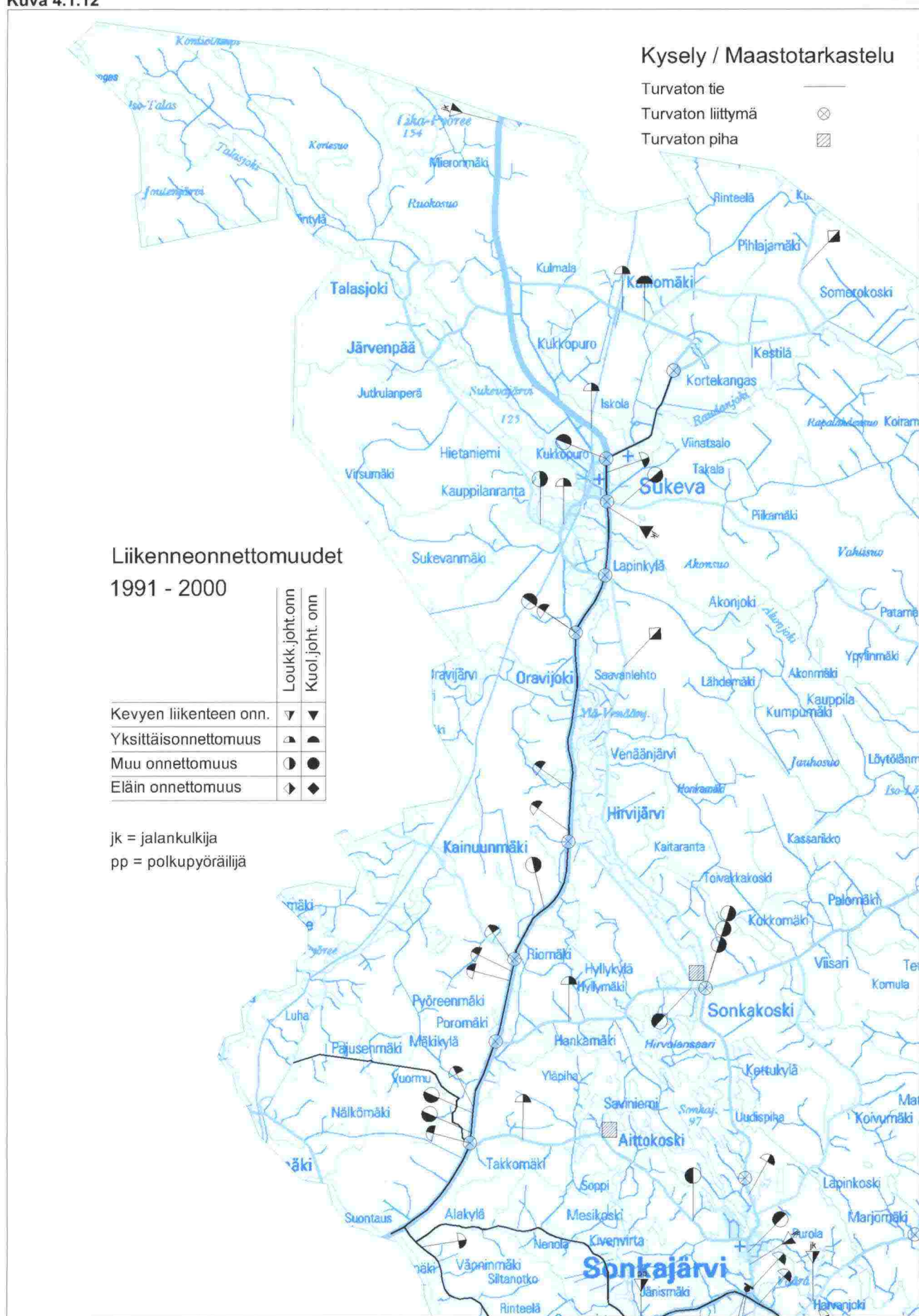
Kuva 4.1.10

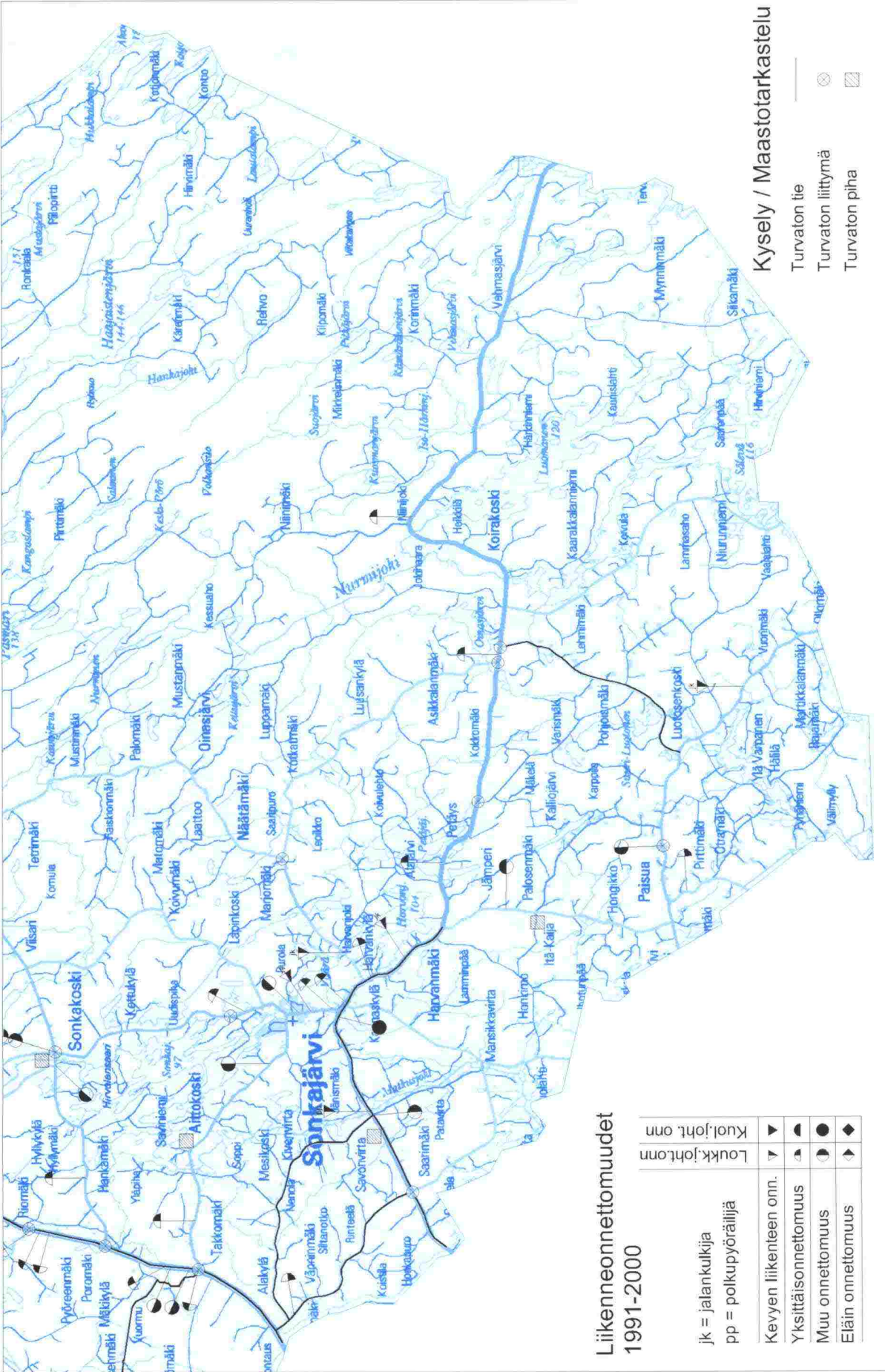
Kuva 4.1.11

Kuva 4.1.12

Kuva 4.1.13

4.3 Liikenneympäristön parantamissuunnitelman tavoitteet

Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteet asetettiin samansuuntaisiksi kuin Liikenne- ja viestintäministeriön liikenneturvallisuussuunnitelmassa vuosille 2001-2005.

Vuosien 1991-2000 henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien keskiarvo (5,5 hevaonnettomuutta/vuosi) puolitetaan kunnan suunnitelmallisella liikenneturvallisuustyöllä ja liikenneympäristön parantamistoimilla. Suunnitelman liikenneturvallisuustoimilla on saatava 2,75 henkilövahinkoonnettomuutta/vuosi vähemmän.

Em. tavoitteisiin pääsemiseksi tarvitaan liikenneympäristössä mm. seuraavia liikenneturvallisuustoimia:

1. Autoliikenteen nopeudet on saatava taajamassa liikenneturvalliselle tasolle
2. Taajamien kevyen liikenteen turvallisuutta on saatava parannettua
3. Kajaanintien ja lisalmentien liikenneturvallisuutta on saatava parannettua
4. Koulujen pihat ja lähialueet on saatava liikenneturvallisiksi
5. Liittymien näkemäalueiden hoitoa on saatava tehostettua
6. Kevyen liikenteen turvallisuutta on saatava parannettua kylien kohdalla

4.4 Kiireellisimmät liikenneympäristön parantamistoimet

Liikenteenohjauksen parantaminen

Kajaanintiellä ja lisalmentiellä on mahdollista parantaa liikenneturvallisuutta merkittävästi liikenteenohjaustoimenpiteillä. Stop- merkkien asentaminen kaikkiin yleisten teiden liittymiin ja tulppaliittymissä toiston asettaminen saarekkeeseen ovat merkittäviä toimia, joilla päätiellä ajavan eteen ajamista saadaan vähennettyä. 80 km/h talvinopeusrajoitus koko Kajaanintien osuudella parantaa oleellisesti liikenneturvallisuutta. Ohituskieltojen merkitseminen liikennemerkeillä vähentää ohitusonnettomuusriskiä mm. levähdysalueiden kohdalla.

Yhdenmukaisella liittymien liikennemerkkien käytöllä parannetaan sekä liittymien että liikennemerkkien havaittavuutta. Jos tien nimikilpi ja väistämivelvollisuusmerkki sijoitetaan samaan varteen, joudutaan varsi sijoittamaan aina samalla tavalla parhaiten kaikilta tulosuunnilta havaittavaan paikkaan.

Sonkajärven taajamissa on jo pääsääntöisesti 40 km/h nopeusrajoitukset. Asuntoalueen alemmat (30 km/h) nopeusrajoitukset ovat kapeilla kaduilla varteenotettava vaihtoehto kevyen liikenteen väylän rakentamiselle. Mm. Lepokankaantiellä, Koulutiellä, Kyröntiellä ja Taivallahdentiellä 30 km/h nopeusrajoitukselle on perusteita. Näillä kaduilla tarvitaan myös nopeusrajoituksen rakenteellisia tukitoimia.

Kuva 4.4.1 Liikenteenohjausta voidaan parantaa asettamalla stop -merkki väistämisvelvollisuus -merkin paikalle ja toistamalla stop -merkki liittyvän suunnan saarekkeessa LT-havainnepylvääseen asentamalla. Liikenteenjakaja —merkin varsi kannatta vaihtaa myös Lt-havainnepylvääksi.

Kevyen liikenteen liikenneturvallisuuden parantaminen

Kevyen liikenteen liikenneturvallisuuden parantamiseksi jo edellisen suunnitelman toimenpideohjelmassa oli kaksi merkittävää hanketta. Kevyen liikenteen väylän rakentamisesta lisämentielle (Kt 87) Savonvirran ja kirkonkylän välille on tehty hankepäätös. Hankkeen rakentamistyöt on jo aloitettu. Hanke on tiepiirin ohjelmissa vuodelle 2003.

Toinen paljon esillä ollut hanke on Sukevalla kevyen liikenteen väylän rakentaminen Raudanjoentille. Hanke on tärkeä lasten ja ikääntyneiden turvaliselle liikkumiselle. Raudanjoentien rakenteita joudutaan joka tapauksessa parantamaan lähi vuosina. Kevyen liikenteen väylä kannattaa toteuttaa reunakivellä ajoradasta erotettuna. Raudanjoentiellä on jo valmiina sadevesiviemäri, jota voidaan käyttää hyväksi. Vaikka hanke on tässä suunnitelmassa sijoitettu kolmanteen kiireellisyysluokkaan on se merkittävä ja kunta ja tiepiiri voivat neuvotella hankkeen nopeampaa toteutusta yhteistyönä.

Tievalaistuksen rakentaminen Kajaanintien liittymiin

Tievalaistuksen rakentaminen kaikkiin yleisten teiden liittymiin on Kajaanintien liikenneturvallisuuden parantamistoimista kiireellisimpiä. Tievalaistus parantaa liittymien havaittavuutta myös valoisana aikana.

Alemman yleisten teiden verkon kiireellisimmät parantamistoimet

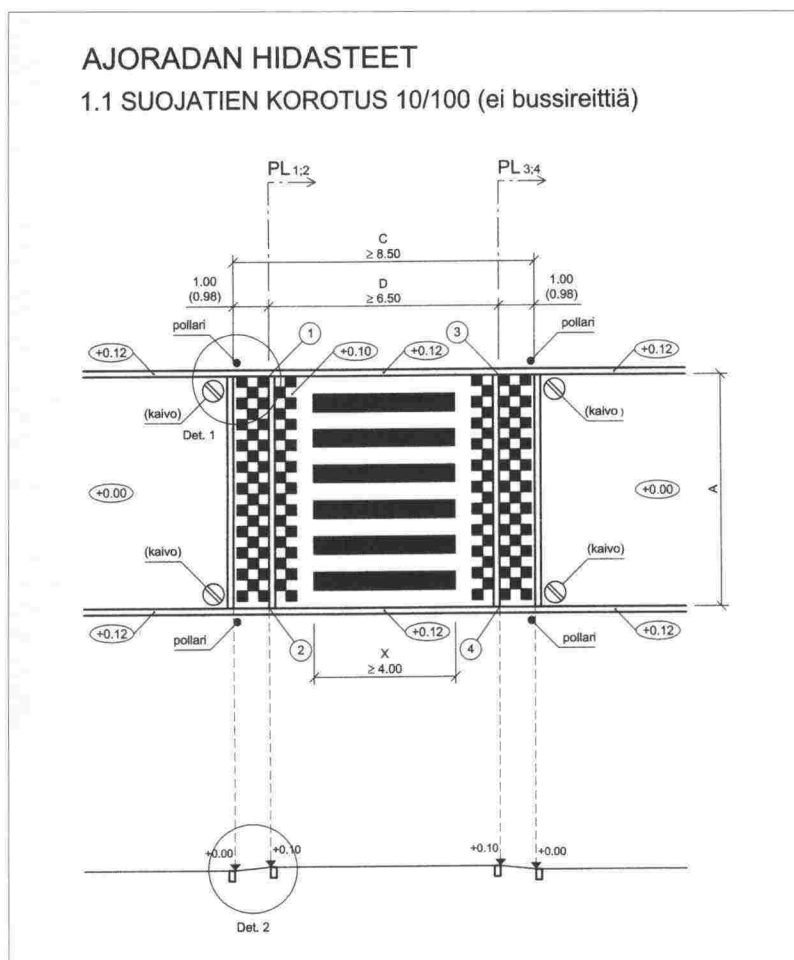
Paasokosken sillan kohdan liikenneturvallisuutta voidaan parantaa jatkamalla sillan kaiteita ja parantamalla tien rakenteita. Oinasjärventien ja Luusantien liittymän siirto parempaan paikkaan tulisi toteuttaa kuntakohtaisten liikenneturvallisuussuunnitelmien parantamistoihin varatuilla rahoilla. Kohde oli mukana jo edellisen suunnitelman toimenpideohjelmassa.

Muut Kajaanintien parantamistoimet

Kajaanintien liikenneturvallisuuden ongelmien poistaminen vaatisi tien poikileikkauksen leventämisen ja luiskien loiventamisen sekä tien geometrian merkittävän parantamisen. Nämä parantamistoimet ovat kustannuksiltaan niin suuria, että niiden parantaminen vaatii erillistä rahoitusta.

Vaikka monet liittymät ovat Kajaanintiellä huonoissa paikoissa, voidaan niiden turvallisuutta parantaa rakentamalla väistötiloja ja liittyvän suunnan saarekkeita. Nelihaaraliittymät voidaan muuttaa porrastetuiksi T-liittymiksi.

Ohituskaistojen rakentamiselle ei ole liikenneturvallisuusperusteita, koska niillä on erittäin vähän liikenneturvallisuusvaikutuksia.

Kuva 4.1.11 Asuntokadulle sopivan hidasteen mitoituspiirustus

Taajaman liikenneväylin nopeusrajoitusten tukitoimet

Taajamissa 30 km/h ja 40 km/h nopeusrajoituksia joudutaan tukemaan rakenteellisilla toimilla. Korotetut suojatiet, töyssyt ja korotetut liittymät voidaan mitoittaa nopeusrajoituksen ja liikenneväylällä kulkevien ajoneuvojen mukaan.

Taivallahdentien, Lepokankaantien ja Koulutien 30 km/h nopeusrajoituksen tukitoimena joudutaan rakentamaan töyssyjä. Koulutielle ja Taivallahdentielle hidasteet tulisi rakentaa ensitilassa.

Koulujen pihojen liikenneturvallisuuden parantaminen

Sonkajärven koulujen pihojen liikennejärjestelyjä on muutamilla kouluilla parannettu rakentamalla koululaiskuljetuksille lenkki. Koululaiskuljetusten liikennealueiden rakentamisessa olisi tärkeää erottaa lenkin ulkoreunasta reunakivellä korotettu odotusalue. Lenkin mitoitus on tehtävä telilinja-auton liikennetilavaatimusten mukaan.

Jokaisessa koulussa välituntihiha tulisi erottaa aidalla liikennealueesta. Jätehuoltopiste voidaan sijoittaa välituntipihan ulkopuolelle, useimmiten koululaiskuljetusten lenkin yhteyteen.

Kun koulujen uudet liikennejärjestelyt otetaan käyttöön, on tärkeää tiedottaa kaikille koulun pihalla ja lähialueilla liikkuville uusista järjestelyistä. Voidaan laatia yhteiset pelisäännöt, jotka koskevat kaikkia koulun alueella liikkuvia. Pelisääntöjen laatimisessa tulisi käyttää liikenneasiantuntijaa, ettei sovittaisi liikennesääntöjen kanssa ristiriidassa olevista pelisäännöistä. Aina uuden lukukauden alkaessa pelisäännöt otetaan esiin ja sovitaan niiden noudattamisesta.

4.5 Toimenpideohjelma liikenneympäristön parantamiseksi

Olosuhdeselvityksissä tuli esille runsaasti liikenneturvallisuuden ongelma-kohtia, joiden parantamiseksi löydettiin runsaasti parantamistoimia. Ongelmakohtiin tutustuttiin työryhmän kanssa maastossa ja vaihtoehtoisia parantamistoimia käsiteltiin työryhmän kokouksissa. Esillä olleista toimista työryhmä kokosi toimenpideohjelman.

Liikenteenohjaustoimet koottiin omaksi taulukoksi. Suuremmista parantamistoimista koottiin toteuttajakohtaiset taulukot. Osa yleisten teiden hankkeista on Savo-Karjalan tiepiirin, Sonkajärven kunnan tai yksityistiekuntien yhteistyönä toteutettavia. Näiden hankkeiden kustannusjaosta ym. toteuttamiseen liittyvistä asioista sovitaan erikseen hankepäätöksiä tehtäessä.

Toimenpideohjelman toteuttamiskustannukset ovat 7,8 milj. €. Suurin osa tästä on Ratahallintokeskuksen toimia. Savo-Karjalan tiepiirin yksinään rahoittamia toimia on 1,4 milj. € ja yhteistyössä kunnan ja yksityisten tahojen kanssa 1,1 milj. €.

	Tiepiiri	Kunta	Yhteishankkeet	Yksityiset tahot	Ratahallintokeskus	Yhteensä
Liikenteenohjaustoimet kl I	108	18		2	10	138
Yleisten teiden parantamishankkeet kl I	200		667			867
Yleisten teiden parantamishankkeet kl II	812		105			917
Yleisten teiden parantamishankkeet kl III	242		280			522
Kunnan parantamishankkeet. kl I		440				440
Kunnan parantamishankkeet m. kl II		100				100
Rautateiden parantamishankkeet kl					4 680	4 680
Yksityisteiden parantamishankkeet kl I				140		140
Kustannukset yhteensä (1000 €)	1362	555	1052	142	4 690	7 801

4.5.1 Liikenteenohjaustoimet, kiireellisyysluokka I

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	Vähe- nemä hvjo	Hevan hinta (Milj. €)	Tot.
1	Vt 5, Kajaanintien liikenteenohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - 80 km/h talvinopeusrajoitus - havainnepylyvät kaikkien liikenteenjakajien merkkipylyväisiin - stop –merkin asentaminen Vänninmäentien liittymään - 80 km/h nopeusrajoitus Aittokoskentien ja Mäkikyläntien liittymään - ohituskielto liikennemerkein Hirvijärven levähdysalueiden ja Kankareen Marjatilän liittymän kohdalle - ohituskielto liikennemerkein Lohirannan lomakylän kohdalle ja sivutien risteys- merkki pohjoisesta - stop –merkit Aittokoskentien ja Mäkikyläntien liittymään - stop –merkki Poromäentien liittymään - stop –merkki ja kuluneiden viittojen uusinta Kainuunmäentien liittymässä - väistämisvelvollisuusmerkin etumerkin asettaminen Tetrikoskentielle ennen valtatieliittymää - stop –merkki Hirvijärventien liittymään - ohituskiellon merkitseminen liikennemerkillä Lapinkylän pysäköintialueiden kohdalla olevalle ohituskieltoalueelle - stop –merkkien asettaminen Sukevantien ja Kolkäntien liittymiin saareketoistoin - stop –merkkien asettaminen Vankilantien liittymään - kuluneiden viittojen ja väistämisvelvollisuus- merkkien systemaattinen uusinta kaikissa liittymissä - liikennemerkkien ja viittojen kokoaminen mahdollisimman vähiin varsiin ja tarpeettomien poisto ja vanhentuneiden viittojen uusinta 	60	0,201	0,3	T
2	Kt 87, Iisalmementien liikenteen ohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - stop –merkkien asentaminen Vänninmäentien ja Pentantien liittymiin - väistämisvelvollisuusmerkin toisto Rutakontien liittymän saarekkeeseen 	1	0,003	0,3	T
3	Kt 87, Koirakoskentien liikenteen ohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - kuluneiden viittojen ja liikennemerkkien uusinta koko tieosuudella - liikennemerkkien ja viittojen kokoaminen mahdollisimman vähiin varsiin ja tarpeettomien poisto ja vanhentuneiden viittojen uusinta 	5	0,015	0,3	T
4	Kt 87, Rautavaarantien liikenteen ohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - 80 km/h nopeusrajoitus koko tieosuudelle - 60 km/h nopeusrajoituksen lyhentäminen 200 metriä Rautavaaran suunnasta ja paikannimikilpien paikkojen tarkistus ja siirto - stop –merkki Rosiontien liittymään 	2	0,011	0,2	T
5	Mt 5905, Sukevantie nopeusrajoitusten tarkistus <ul style="list-style-type: none"> - 40 km/h nopeusrajoituksen siirto Matarantien itäpuolelle 	0,2	0,000	>0,4	T

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot- kust. (1000 €)	Vähe- nemä hvjo	Hevan hinta (Milj. €)	Tot.
6	Mt 5862, Jyrkäntien nopeusrajoitus - 50 km/h nopeusrajoitus Sonkakoskella 0,5 km:n matkalle	1	0,010	0,1	T
7	Pt 16241, Vänninmäentien ja Montelontien liittymän viitoituksen uusiminen - kuluneiden viittojen uusinta ja viittojen paikan siirto	1	0,000	>2	T
8	Pt 16305, Oinasjärventien ja Luusantien liittymän viitoituksen uusiminen - kuluneiden viittojen uusinta ja viittojen paikan siirto	1	0,000	>2	T
9	Mt 5900, Kainuunmäentien liikenteen ohjauksen parantaminen - kaarteeseen suuntamerkkien asettaminen Myllypuron mutkaan	1	0,000	>2	T
10	Lohkoniemen marjatilán vartioimattoman tasoristeyksen liikenneturvallisuuden parantaminen - lähestymis- ja stop -merkkien asentaminen tasoristeykseen	2	-		Yks
11	Kuopio- Kajaani rataosuuden vartioimattomien tasoristeysten liikenneturvallisuuden parantaminen - lähestymis- ja stop -merkit kaikkiin rautatien vartioimattomiin tasoristeyksiin (joistakin puuttuu kokonaan ja joissakin loppuun kuluneita)	10	-		VR
12	Katujen ja kunnan kiinteistöjen pihojen liikenteenohjaus liikennemerkein - mm. kielletty ajosuunta ja huoltoajo sallittu vaihdettava moottori- käyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty ja lisäkilpi huoltoajo sallittu - henkilökunnan ja asiakkaiden pysäköintipaikat lisäkilvellä henkilökunta ja asiakkaat jne.	15	-		K
13	Yleisten teiden nopeusrajoitusten merkintöjen yhdenmukaistaminen - kaikki nopeusrajoitukset nopeusrajoitusten merkintäohjeen mukaisiksi	5	-		T
14	Liittymien liikenteen ohjauksen parantaminen - kuluneiden ja vanhentuneiden liikennemerkkien ja viittojen uusinta - tarpeettomien viittojen poisto - liikennemerkkien ja viittojen kokoaminen samoihin varsiin liikennemerkkien käyttöohjeita noudattaen	30	-		T
15	Pt 16294, Urheilukentäntien liikenneturvallisuuden parantaminen - Vankilantien ja Urheilukentäntien välillä olevan oikotien merkitseminen kevyen liikenteen väyläksi	1	0,000	>2	T
16	Siikalammentien alueen sekä Taivallahdentien, Lepokankaan tien, Koulutien ja Viertotien alueen nopeusrajoitukset nopeusrajoituksen tarkistus - 30 km/h alueneopeusrajoitus hidasteiden rakentamisen yhteydessä	4			K
17	Pt 16299, Vankilantien nopeusrajoitus Vankilan kohdalla - 40 km/h nopeusrajoitus vankilan kohdalle	0,2	0,000	4	T

Hankkeiden toteuttajana T= Savo-Karjalan tiepiiri, K= Sonkajärven kunta, VR=ratahallintokeskus, Yks= yksityinen taho

4.5.2 Yleisten teiden toimenpiteet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	Vähene- mä hvjo	Hevan hinta (Milj. €)	Kl
101	Mt 5863, Sonkakoskentie parantaminen Paasokosken sillan tien rakenteen parantaminen Paasokosken sillan kohdalla - sillankaiteiden jatkaminen	50	0,000	>100	I
102	Vt 5, Kajaanintien parantaminen Sukevantien liittymän kohdalla - Sukevantien liittymän parantaminen tiepiirin laatiman tarveselvityksen mukaan	150	0,117	4,3	I
103	K 87, lisalementien liikenneturvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen väylän ja tievalaistuksen rakentaminen Savonvirran ja keskustaaajaman väliselle tieosalle laaditun tarveselvityksen mukaan	650	0,056	12	I
104	Mt 5861, kirjaston linja-autopysäkki - linja-autopysäkkilevikkien rakentaminen kirjaston kohdalle	17	0,000	>34	I
105	Vt 5, tievalaistuksen rakentaminen Kajaanintien liittymiin - tievalaistuksen rakentaminen kaikkiin yleisten teiden liittymiin (nyt on vain Sukevantien liittymässä)	150	0,062	2,4	II
106	Pt 16305, Oinasjärventien ja Luusantien liittymän parantaminen - Liittymän siirto 50 metriä länteen kumpareen päälle kohtisuoraan liittyväksi	20	0,001	20	II
107	Vt 5, Kajaanintien liikenneturvallisuuden parantaminen - kivisten kilometripylväiden siirto sisäluiskasta tiealueen reunaan - siltojen ja korkeiden pengerkotien kaiteiden pidentäminen (6 kohtaa) - tienvarsimetsän aluskasvillisuuden raivaus ja paksujen runko- puiden poisto tiealueelta	20	0,041	0,5	II
108	Vt 5, Kajaanintien parantaminen Sukevan liittymien kohdalla - Vankilantien ja Hirvijärventien liittymien parantaminen tiepiirin laatiman tarveselvityksen mukaan	350	0,092	3,8	II
109	Vt 5, Kajaanintien liittymien turvallisuuden parantaminen - tulpan ja väistötilan rakentaminen Vänninmäentien liittymään - Aittokoskentie ja Mäkiläntien liittymän porrastaminen väistö- tilallisilla tulppaliittymillä - väistötilallisen tulppaliittymän rakentaminen Poromäentien liittymään - Kainuunmäentien ja Hyllymäentien liittymien porrastaminen - väistötilallisilla tulppaliittymillä ja Kainuunmäentien tasauksen parantaminen liittymään saavuttaessa - Väistötilallisen tulppaliittymän rakentaminen Tetrikoskentie liittymään	230	0,057	4,0	II
110	Kt 87, lisalementien liittymien turvallisuuden parantaminen - Vänninmäentien ja Pentantien liittyminen rakentaminen väistötilallisiksi tulppaliittymiksi	40	0,010	4	II

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	Vähennämä hvjo	Hevan hinta (Milj. €)	KL
111	Kt 87, Koirakoskentien liikenneturvallisuuden parantaminen Pohjoismaentien liittymässä - peilin asettaminen	2	0,001	2	II
112	Mt 5822, Paisuantien kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen Paisua koulun kohdalla - kevyen liikenteen väylän rakentaminen koulun ja urheilukentän välille	5	0,000	>10	II
113	Mt 5861, Rutakontien nopeusrajoitusten tukitoimet - korotettujen suojateiden rakentaminen Sonkalahdentien, seurakuntatalon, Sonkakoskentien, Taivallahdentien, Lepokankaantien, Lyseontien Kyröntien ja Suksimiehentien liittymien suojateille	60	0,021	2,9	II
114	Mt 5863, Sonkakoskentien nopeusrajoitusten tukitoimet keskustaajamassa - suojatien keskisaarekkeen rakentaminen Rantatien liittymään - suojatien keskisaarekkeen ja olallisen linja-autopysäkkilevikkien rakentaminen Kauppilantien liittymään - suojatien keskisaarekkeen rakentaminen Kauppilanrantaan menevän erillissraitin suojatielle	40	0,010	4	II
115	Vt 5, Kajaanintien liittymien turvallisuuden parantaminen - väistötien rakentaminen Lohirannan liittymään - Lahnakankaantien liittymän siirto turvallisempaan paikkaan - Uudenkyläntien ja Kukkopurontien liittymien porrastaminen väistötien tulppaliittymiin - väistötien tulppaliittymän rakentaminen Talaskankaantien liittymään - väistötien tulppaliittymän rakentaminen Kalliomäentien liittymään	100	0,023	4,3	III
116	Kt 87, Koirakoskentien liikenneturvallisuuden parantaminen - linja-autopysäkkilevyn rakentaminen vilkasliikenteisten yksityisteiden liittymiin - väistötien tulppaliittymän ja linja-autopysäkkilevikkien rakentaminen Luusantien liittymään - väistötien tulppaliittymän ja linja-autopysäkkilevikkien rakentaminen Hongikontien liittymään	115	0,007	17	III
117	Mt 5905, Sukevantien liikenneturvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen väylän rakentaminen koululta Tenetinvirrälle korotettujen suojateiden rakentaminen koulun ja kauppohen kohdan suojateille	50	0,012	4,2	III
118	Pt 16296, Raudanjoentien liikenneturvallisuuden parantaminen - tien rakenteen parantaminen - kevyen liikenteen väylän rakentaminen korotettuna reunakivellä ajoradasta erotettuna - korotettujen suojateiden rakentaminen	230	0,003	50	III

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	Vähe- nemä hvjo	Hevan hintaa (Milj. €)	KL
119	Pt 16241, Vänninmäentien ja Montelontien liittymän parantaminen - liittymän muodon parantaminen kohtisuoraksi tulppaliittymäksi	17	0,000	>34	III
120	Mt 5900, Kainuunmäentien liikenneturvallisuuden parantaminen - painuneiden kaiteiden nostaminen ja jatkaminen Myllypuron kohdalla - Saviharjuntien liittymän tasauksen ja näkemän parantaminen	10	0,000	>20	III

4.5.3 Kunnan katujen ja pihojen parantamistoimet

Han- ke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	KL
201	Lyseotien koulun liikenneturvallisuuden parantaminen - laadittavana olevan pihasuunnitelman liikenneturvallisuus auditointi - liikennejärjestelyjen parantaminen laadittavan pihasuunnitelman mukaan	160	I
202	Siikalammentien nopeusrajoituksen tukitoimet - korotettujen suojateiden rakentaminen Hirvitien, Haukitien ja Tavitien liittymiin	30	I
203	Taivallahdentien kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen - 30 km/h nopeusrajoituksen hidasteiden rakentaminen	20	I
204	Lepokankaantien kevyen liikenteen liikenneturvallisuuden parantaminen - 30 km/h nopeusrajoituksen hidasteiden rakentaminen	20	I
205	Rutakon koulun liikenneturvallisuuden parantaminen - koululaiskuljetusten liikennejärjestelyjen parantaminen - korotetunsuojatien rakentaminen koulun kohdalle - hidasteiden rakentaminen Koulutielle koulun kohdalle - polkupyörien säilytyspaikkojen siirto erilleen koululaiskuljetusten paikasta - koulun piha-alueen rajaaminen - Koulutien liikennejärjestelyjen tarkistaminen - turha liikenne pois välituntipihalta	30	I
206	Urheilutien kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen väylän rakentaminen Lyseotieltä Sonkalahdentien suojatielle - kadun rakenteen parantaminen	150	I
207	Aittokosken koulun liikenneturvallisuuden parantaminen - koulun välituntipihan aitaaminen ja rauhoittaminen kokonaan autoliikenteeltä koulupäivän ajaksi - henkilökunnan ja saattoliikenteen pysäköintialueen rakentaminen koulun pihan ja koululaiskuljetusten lenkin väliin - jätehuoltopisteen rakentaminen koulun välituntipihan ja Aittokoskentien väliselle alueelle sopivaan kohtaan	20	I
208	Savonvirran koulun liikenneturvallisuuden parantaminen - koululaiskuljetusten lenkin rakentaminen mitoittaen linja-autolle - henkilökunnan pysäköintipaikkojen ja jätehuoltopisteen rakentaminen koululaiskuljetusten lenkin yhteyteen - aidan rakentaminen pallokentän ja lissalmentien väliin	10	I
209	Sonkakosken koulun liikenneturvallisuuden parantaminen - välituntipihan rajaaminen aidalla ja rauhoittaminen kokonaan autoliikenteeltä kouluajaksi - henkilökunnan pysäköintipaikkojen ja jätehuoltopisteen rakentaminen koululaiskuljetusten lenkin yhteyteen	10	II
210	Sukevankoulun liikenneturvallisuuden parantaminen - välituntipihan rajaaminen aidalla ja rauhoittaminen kokonaan autoliikenteeltä - koululaiskuljetuksille rakennetaan järjestelyt Urheilutien ja koulun väliin, jonne keskitetään myös kaikki henkilökunnan pysäköintipaikat - henkilökunnalle ja asukkaille rakennetaan pysäköintipaikat välituntipihan ulkopuolelle - jätehuolto siirretään pois välituntipihalta - polkupyörien säilytyspaikka siirretään ja rakennetaan mitoittaen tarvittavien polkupyöräpaikkojen mukaan	60	II
211	Viertotien liikenneturvallisuuden parantaminen - 30 km/h ja nopeusrajoituksen edellyttämät hidasteet	30	II

4.5.4 Rautateiden liikenneturvallisuuden parantamistoimet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	Toteuttaja
301	Hirvikankaan tasoristeyksen liikenneturvallisuuden parantaminen - eritasoristeyksen rakentaminen	300	Ratahallintokeskus
302	Uudenkylän tasoristeyksen parantaminen - eritasoristeyksen rakentaminen	330	Ratahallintokeskus
303	Kuopio- Kajaani rataosuuden tasoristeysten liikenneturvallisuuden parantaminen tasoristeysten poistaminen rakentamalla eritasoristeyksiä ja rinnakaisteita viimeistään rataosuuden sähköistämisen yhteydessä kunta-kohtaisen tarveselvityksen mukaan	4 050	Ratahallintokeskus

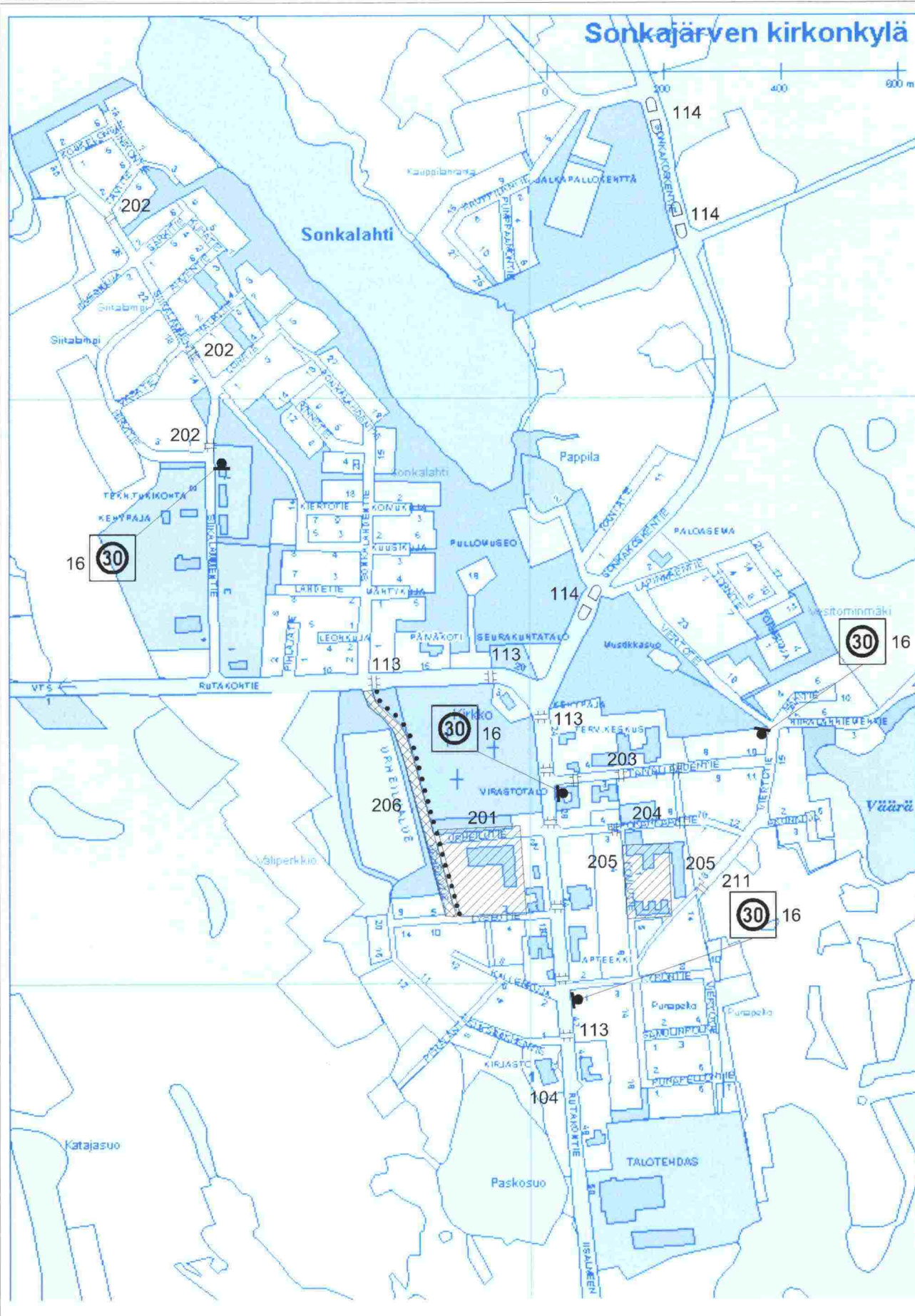
4.5.5 Yksityisteiden parantamistoimet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)	toteuttaja
401	Talaskankaantien puukaiteiden uusinta puukaiteiden uusinta metallikaiteiksi, kaiteiden päiden upotus maahan sekä merkintä tienreunapaalulla	10	Yksityistiekunta
402	Liittymien liikenneturvallisuuden parantaminen näkemäalueiden merkintä paaluilla näkemäalueiden raivaus näkemäesteistä	0,1-0,3 /kpl	Yksityistiekunnat
403	Kt 87, Rautavaarantien liikenneturvallisuuden parantaminen näkemäleikkaus Rosiontien liittymässä	1	Yksityistiekunta
404	Yksityisteiden siirto pois piha-alueilta Pien-Pyöree yksityistien siirto piha-alueelta Erola- Pohjoismäki yksityistien siirto piha-alueelta	40	Ytk Kunta Tiepiiri

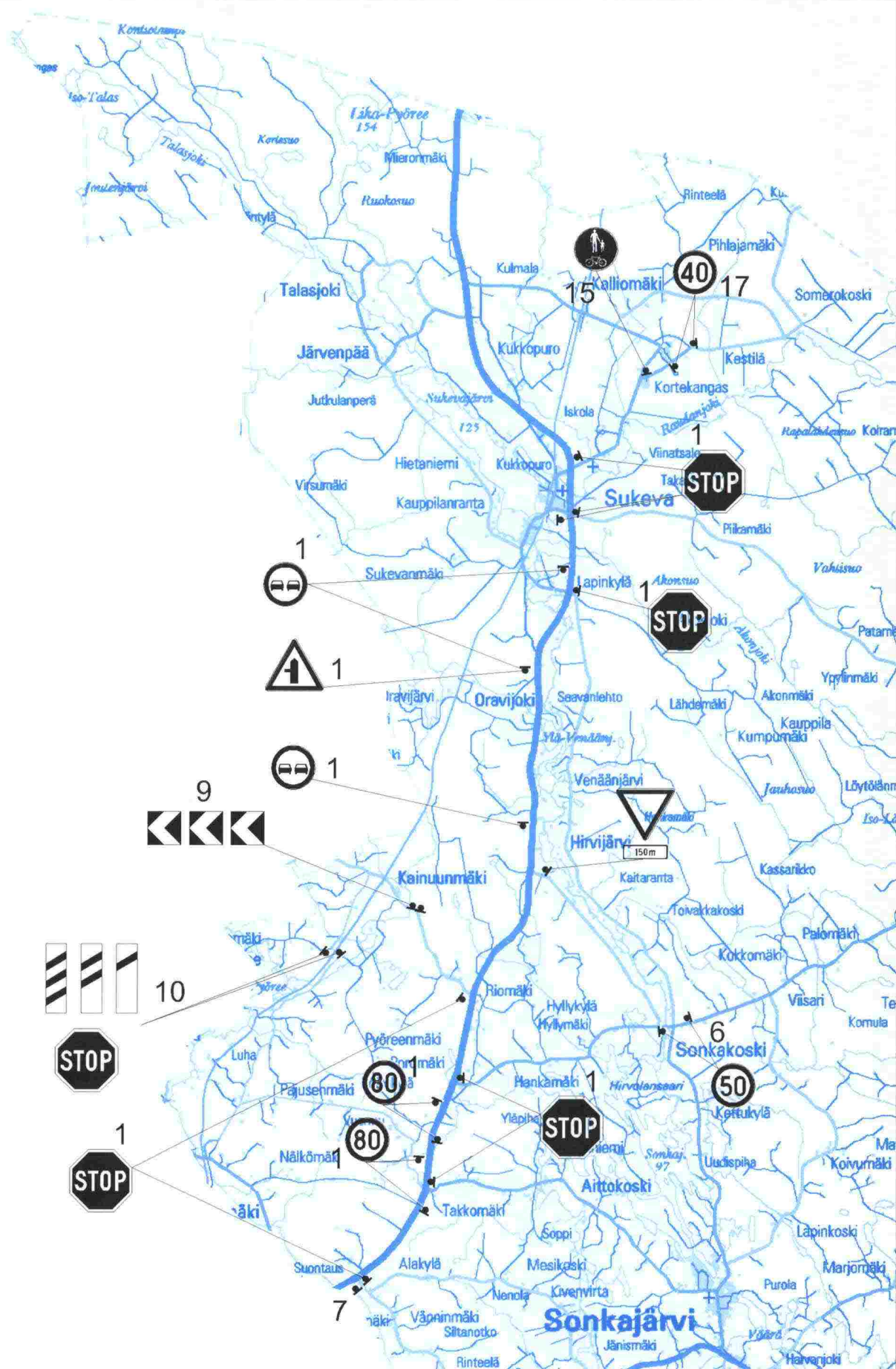
Toimenpideohjelman hankkeiden sijainti näkyy seuraavasti:

- kuva 4.5.6 kirkonkylän parantamistoimet
- kuva 4.5.7 Suvevan parantamistoimet
- kuvat 4.5.8 ja 4.5.9 haja-asutusalueen liikenteenohjaustoimet
- kuvat 4.5.10 ja 4.5.11 haja-asutusalueen muut parantamistoimet

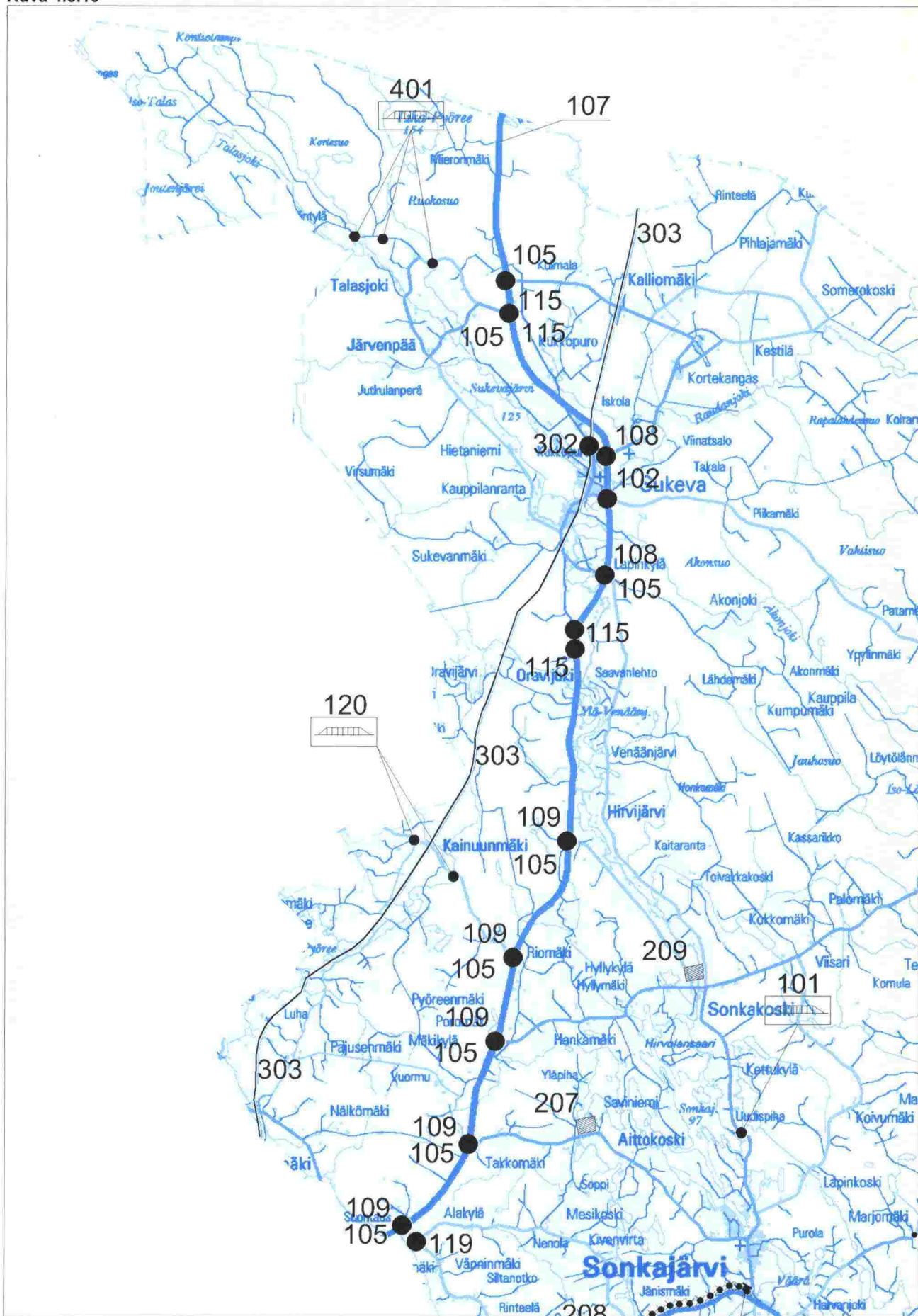
Kuva 4.5.6

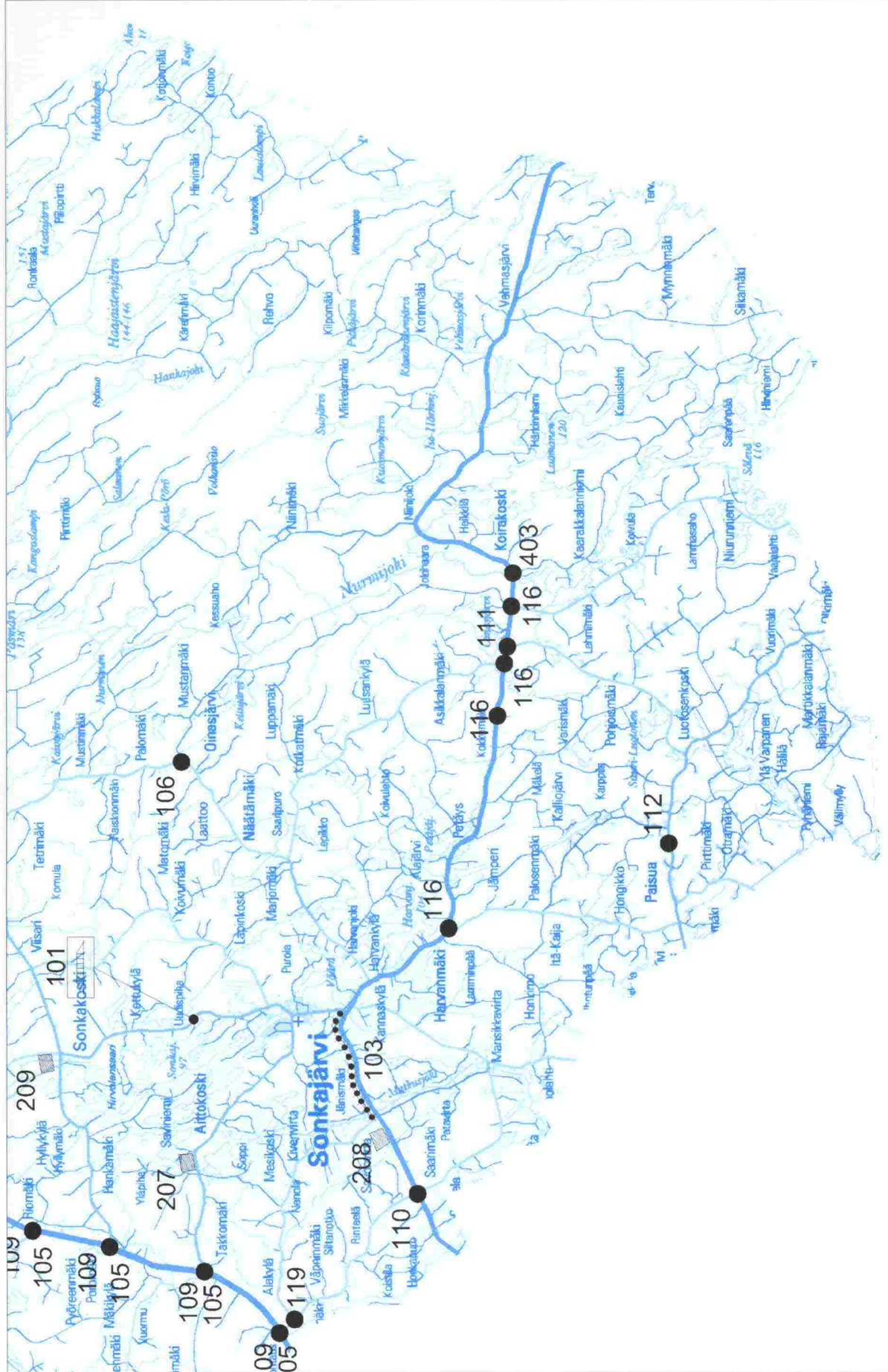
Kuva 4.5.8

Kuva 4.5.10

Kuva 4.5.11

4.6 Toimenpideohjelman ulkopuolelle jääneet hankkeet

Liikenneturvallisuussuunnitelman hankkeita ja toimenpiteitä suunniteltaessa oli käsittelyssä liikenneturvallisuutta parantavia hankkeita, joita ei saatu mahtumaan toimenpideohjelmaan.

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Tot. kust. (1000 €)
501	Kt 87, Koirakoskentien liikenneturvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen väylän rakentaminen Oinasjärventien liittymästä Hongikontien liittymään	300
502	Vt 5, Kajaanintien poikkileikkauksen leventäminen - tien poikkileikkauksen leventäminen 10,5/7,5 - ohituskaidtojen rakentaminen lisälmen ja Sukevan väliselle tieosuudelle	*)
503	Mt 5861, Aittokosken kylän kevyen liikenteen liikenneturvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen sillan rakentaminen Aittokoskentielle	250
504	Kt 87, Rautavaarantien liikenneturvallisuuden parantaminen - tien rakenteen, kuivatuksen parantaminen ja päällysteen uusiminen	*)
505	Mt 5863, Sonkakoskentien parantaminen Paasokosken sillan - sillan leventäminen ja kevyen liikenteen väylän rakentaminen Paasokosken sillan luo 1 km:n matkalle	200
506	Vt 5, Lumimäen liikenneturvallisuuden parantaminen - ohituskaidan rakentaminen lumimäkeen	165
507	Kt 87, Koirakoskentien liikenneturvallisuuden parantaminen Pohjoismäentien liittymässä - väistötilallisen tulppaliittymän ja linja-autopysäkkilevikeen rakentaminen Pohjoismäentien liittymään	40
508	Pt 16299, Vankilantien ja Takaharjuntien liittymän parantaminen - liittymän siirtäminen parempaan paikkaan	10

*) hankkeet ovat niin suuria, että niiden kustannuksia ei selvitetty liikenneturvallisuussuunnitelman puitteissa

4.7 Liikenneympäristön parantamistoimien vaikutukset

Yleisten teiden liikenneympäristön parantamistoimien vaikutusta liikenneonnettomuuksien vähenemiseen on tarkasteltu tiehallinnon käyttämällä TARVA 4.2 laskentaohjelmalla. Yleisten teiden parantamistoimilla saavutetaan 0,65 hevaonnettomuutta/vuosi vähenemä.

Kajaanintien liikenteenohjauksen parantamistoimet ovat kustannuksiltaan edullisia ja vaikutuksiltaan tehokkaimpia parantamistoimia (vähenemä 0,2 hvjo).

4.8 Liikenneympäristön parantamissuunnitelman jatkotoimet

Suunnitelman käsittely

Sonkajärven liikenneympäristön parantamissuunnitelma tulisi käsitellä ja hyväksyä kunnanhallituksessa ja saattaa teknisen lautakunnan toimeenpantavaksi.

Kunnanvaltuuston tulisi v. 2003 - 2007 kunnanhallituksen ja teknisen lautakunnan myöhemmän talousarvioesityksen mukaan varata pienten liikenneturvallisuuskohdeiden suunnitelmalliseen korjaamiseen investointimääräraha. Näiden kokonaisinvestointimäärä on 200.000 euroa ja se olisi viisivuotisjaksolla toteutettuna noin 40.000 euroa / vuosi.

Tällä mahdollistetaan ja turvataan suunnitelman mukaisten pienten kohteiden liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteutuminen suunnitellusti ja niiden aikaansaama hyöty, liikenneturvallisuuden paraneminen asuin-, koulu- ja liikenneympäristössä.

Suuret kohteet esitetään toteutettavaksi ja päätettäväksi erillispäätöksiin esimerkiksi rakennuksen peruskorjauksen tai kadun perusparantamisen tai tiehallinnon kanssa tehtävän yhteishankkeen yhteydessä.

Savo-Karjalan tiepiirissä liikenneympäristön parantamissuunnitelma tulisi käsitellä strategiaryhmässä ja saattaa tiemestarille ja ohjelmointiryhmälle jatkotoimien suunnittelun apuvälineeksi.

Jatkosuunnitelmat

Osa tässä suunnitelmassa esitetyistä liikenneturvallisuustoimista voidaan toteuttaa toimenpideohjelman ja suunnitelman esitysten mukaan. Suuremmista parantamistoimista joudutaan laatimaan yksityiskohtaiset rakentamissuunnitelmat.

Teknisen toimiston tulisi opastaa yksityistiekuntia ja muita yksityisiä tahoja liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen parantamistoimien toteutuksessa.

Suunnitelman toteuttaminen ja jatkuva liikenneturvallisuustyön seuranta

Sonkajärven liikenneympäristön parantamissuunnitelman toteutumisesta vastaavat liikenneväylien ylläpitäjät. Toimenpideohjelman toteutumisen seuraamiseksi kutsutaan kolmen vuoden välein Savo-Karjalan tiepiirin, Sonkajärven kunnan ja poliisin edustajat seurantakokoukseen. Ensimmäinen seurantakokous on vuonna 2004 ja sen kutsuu koolle Sonkajärven teknisen toimialueen esimies.

4.7 Liikenneympäristön parantamistoimien vaikutukset

Yleisten teiden liikenneympäristön parantamistoimien vaikutusta liikenneonnettomuuksien vähenemiseen on tarkasteltu tiehallinnon käyttämällä TARVA 4.2 laskentaohjelmalla. Yleisten teiden parantamistoimilla saavutetaan 0,65 hevaonnettomuutta/vuosi vähenemä.

Kajaanintien liikenteenohjauksen parantamistoimet ovat kustannuksiltaan edullisia ja vaikutuksiltaan tehokkaimpia parantamistoimia (vähenemä 0,2 hvjo).

4.8 Liikenneympäristön parantamissuunnitelman jatkotoimet

Suunnitelman käsittely

Sonkajärven liikenneympäristön parantamissuunnitelma tulisi käsitellä ja hyväksyä kunnanhallituksessa ja saattaa teknisen lautakunnan toimeenpantavaksi.

Kunnanvaltuuston tulisi v. 2003 - 2007 kunnanhallituksen ja teknisen lautakunnan myöhemmän talousarvioesityksen mukaan varata pienten liikenneturvallisuuskohdeiden suunnitelmalliseen korjaamiseen investointimääräraha. Näiden kokonaisinvestointimäärä on 200.000 euroa ja se olisi viisivuotissaksalla toteutettuna noin 40.000 euroa / vuosi.

Tällä mahdollistetaan ja turvataan suunnitelman mukaisten pienten kohteiden liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteutuminen suunnitellusti ja niiden aikaansaama hyöty, liikenneturvallisuuden paraneminen asuin-, koulu- ja liikenneympäristössä.

Suuret kohteet esitetään toteutettavaksi ja päätettäväksi erillispäätöksin esimerkiksi rakennuksen peruskorjauksen tai kadun perusparantamisen tai tiehallinnon kanssa tehtävän yhteishankkeen yhteydessä.

Savo-Karjalan tiepiirissä liikenneympäristön parantamissuunnitelma tulisi käsitellä strategiaryhmässä ja saattaa tiemestarille ja ohjelmointiryhmälle jatkotoimien suunnittelun apuvälineeksi.

Jatkosuunnitelmat

Osa tässä suunnitelmassa esitetyistä liikenneturvallisuustoimista voidaan toteuttaa toimenpideohjelman ja suunnitelman esitysten mukaan. Suuremmista parantamistoimista joudutaan laatimaan yksityiskohtaiset rakentamissuunnitelmat.

Teknisen toimiston tulisi opastaa yksityistiekuntia ja muita yksityisiä tahoja liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen parantamistoimien toteutuksessa.

Suunnitelman toteuttaminen ja jatkuva liikenneturvallisuustyön seuranta

Sonkajärven liikenneympäristön parantamissuunnitelman toteutumisesta vastaavat liikenneväylien ylläpitäjät. Toimenpideohjelman toteutumisen seuraamiseksi kutsutaan kolmen vuoden välein Savo-Karjalan tiepiirin, Sonkajärven kunnan ja poliisin edustajat seurantakokoukseen. Ensimmäinen seurantakokous on vuonna 2004 ja sen kutsuu koolle Sonkajärven teknisen toimialueen esimies.